

tribuna

LIST SLOVENSKEŠTUDENTOV

LETO XIII.

LJUBLJANA, SREDA, 23. X. 1963

ŠTEV. 19

Življenjski pogoji študentov

Ze lansko leto smo študentje ugotavljali, da postajajo naši življenjski pogoji vedno bolj neugodni. To vprašanje je obravnaval tudi Centralni odbor Zveze študentov na svoji plenarni seji meseca marca letos. Zveza študentov je že tedaj opozorila na to, da se stalno večja razlika med študentovskimi dohodki in med realnimi življenjskimi stroški, da višina in število štipendij pada in da kreditni skлади, kjer sploh so osnovani, ne morejo zadovoljevati potreb. Zaradi tega je bila Zveza študentov mnenja, da naj gospodarske organizacije in drugi štipenditorji ne zmanjšujejo ali ukinjajo skladov za štipendije, da je treba še povečati dotacije materialno nepreskrbljenim študentom in v celoti uveljaviti kreditni sistem.

Od tedaj je preteklo pol leta, življenjski pogoji študentov pa so kljub povečanim študijskim zahtevam postali še neprimernejši. Življenjski stroški so se povečali, narasle so cene v študentovskih restavracijah, število štipendiranih študentov pa se je zmanjšalo od 29,2 odstotka v študijskem letu 1960-61 na 23 odstotkov v letu 1962/63.

Zaradi takega položaja se je prejšnji teden ponovno sestal Centralni odbor ZSJ in na plenarni seji, ki ji je prisostvoval tudi zvezni sekretar za prosveto in kulturo Janez Vipotnik, ugotovil, da veliko študentov trenutno nima takega materialnega statusa, ki bi jim omogočal še nadaljnje neovirano izpolnjevanje študijskih obveznosti in da postaja vedno močnejši kriterij selekcije študentov materialno stanje, ne pa študijski uspehi.

Število in višina štipendij, ki ostajajo poleg družinskih prispevkov najmočnejši vir študentovskih dohodkov, iz leta v leto pada, še posebej neugoden pa je v tem pogledu položaj študentov prvega letnika. Tako je v Ljubljani dobivalo v študijskem letu 1962/63 štipendije le 14 odstotkov vseh na novo vpisanih študentov.

Izkušnje kažejo, da podjetja in ustanove v celoti zmanjšujejo in ukinjajo svoje štipendijske sklade in da ni malo primerov, ko neupravičeno razvezujejo štipendijske odnose tudi z dobrimi študenti, ki so že pri koncu svojega študija. Vse pogostejši postajajo pojavi prekupčevanja in prevzemanja strokovnjakov in primeri, ko se štipendija in njena višina ne določa v skladu s pravili konkurza in pravilnikom o štipendijah, ampak po osebnih zvezah in poznavstvih. Vzoredno s temi pojavi se ponekod uveljavljajo razne teorije o tem, da se je sistem štipendiranja preživel, da je štipendija le oblika socialne dajatve in da lahko podjetja zadovoljujejo svoje kadrovske potrebe z zaposlovanjem že diplomiranih strokovnjakov. Posledica takih stališč pa je, da ima le malo delovnih organizacij izdelane samostojne kadrovske plane in da niti komune niti okraj in republike nimajo jasnih predstav o tem, koliko in katerih kadrov jim manj.

Nadaljevanje na 2. strani

Naporen dan je bil danes. Zjutraj se je prebijal skozi meglo in gnečo ljudi na ulici. Potem pet ur predavanja, pet ur sedenja, pet ur pisanja in poslušanja. V glavi mu že kar malce brni. Sedaj je že krepko čez poldan. Nazaj grede se mu zdi ulica daljša. Prazen želodec in želja, da se po kosilu za urico zlekne, ga ženeta, da čimprej odloži aktovko v kot svoje sobe. Kolega poleg njegovega molči. Utrujenost ni zgovorna. — In popoldne? Še enkrat bo treba prehoditi isto pot. Zvečer bo čutil v nogah ulico. In jutri? Spet ista pesem! Začelo se je. Vse do poletja ne bo konec te poti. — Pa pustimo to! Sedaj je najvažnejše — kosilo in minuta počitka. Foto: P. Kolavčič

Nas zadnji brigadirski pozdrav z avtomobilske ceste »Bratstva in enotnosti« ti pošiljamo iz svobodoljubnega Beograda. Zgradil smo odsek od Osipaonice do Beograda in izpolnili obljubo, da bomo letošnjo nalogo opravili do dne, ko praznujemo osvoboditev našega glavnega mesta.

Nalogo, ki si nam jo poveril leta 1958 na našem VI. kongresu, smo z dograditvijo tega odseka povsem opravili. Tvoje besede, ki si jih izrekel nam mladim, nas spremljajo na vsakem mladinskem delovišču. Vsaka beseda, ki si nam jo izrekel, je za nas pomnila obveznost, ki smo jo sprejeli s posebnim navdušenjem in resnostjo. Toda tvoje zaupanje v nas mlade, je bil največji dokaz naše zrelosti, da s sprejemom delovnih obveznosti prispevamo k hitrejšemu ekonomskemu in družbenemu razvoju skupnosti in

izgradnji socializma. Končana avtomobilska cesta »Bratstva in enotnosti« je delo naše mladosti in ljubezni do tebe, do naše skupnosti in Zveze komunistov.

Vedno, ko smo se trudili za čim boljše rezultate na gradbišču in v družbenih aktivnostih, smo se spominjali tvojih besed, da so naše delovne akcije kraj, kjer se krepi bratstvo in enotnost naših narodov, kjer se vagajamo, da spoštujemo delo in njegove sadove. Izpolnjena letošnja obveznost potrjuje, da gre današnja mlada generacija po poteh svojih prednikov in potrjuje svojo pripadnost socialistični skupnosti.

Mi ti, dragi tovariš Tito, želimo srečno vrnitev v domovino s tvoje napore, toda uspešne poti po državah ameriške celine. Ob tej priložnosti se je še enkrat pokazala tvoja borba za sodelovanje in mednarodno razumevanje kot edina pot za ohranitev miru na svetu. Tvoja pot in tvoji plemeniti cilji so danes izraz stremljenja večine miroлюбnega človeštva, pri čemer ti mi, mladi graditelji srečnejše bodočnosti socialistične Jugoslavije, dajemo vso podporo.

GRADITELJI AVTOMOBILSKE CESTE »BRATSTVA IN ENOTNOSTI 1963«

Pismo Titu

PODRAŽITEV HRANE V ŠN

Na zadnji seji upravnega odbora Študentskega naselja, ki so se je udeležili tudi predstavniki posameznih blokov, je bila med najvažnejšimi točkami dnevnega reda razprava o finančnem planu naselja za prihodnje leto. Upravni odbor je predlog predračuna sprejel, razen tega pa je sprejel tudi sklep, da se v naselju s 1. novembrom podraži hrana. Tako bo stalo kosilo 150 dinarjev (sedaj 130), medtem ko bo stala večerja 100 dinarjev (sedaj 90).

Podražitev hrane so narekovala neugodne finančne razmere, s katerimi se bori študentsko naselje. Stanje se je še poslabšalo po zvišanju cen nekaterim živilskim artiklom, tako da kuhinja ni mogla

zagotoviti svojim gostom zadovoljive prehrane. Preračunali so, da bi imela kuhinja ob dosedanjih dohodkih letno 9 milijonov dinarjev izgube. Razen tega velja omeniti zmanjšanje CARE pomoči, s katero so krili izgubo v kuhinji.

Na seji so poudarili, da so o finančnem stanju Študentskega naselja in o podražitvi razpravljali tudi študentje na sestankih posameznih blokov. Podražitev so v glavnem sprejeli z razumevanjem, vendar velja zapisati njihovo zahtevo, naj se podražitev hrane odrazi v izboljšanju kvan-titete in predvsem v kalorični vrednosti jedil, kar sta direktor Študentskega naselja in upravnik kuhinje tudi zagotovila.

S podražitvijo hrane v Študentskem naselju se zastavlja vprašanje, kako jo bodo zmogli tisti študentje, ki so že doslej komaj izhajali s pičlimi dohodki. Nedvomno bo treba zanje poskrbeti in poiskati nove oblike pomoči. Ena izmed njih bi bila, da bi UO ZSJ preko dotacij za materialno pomoč študentom dodelil socialno šibkim stanovalcem v Študentskem naselju tolikšno subvencijo, da jih podražitev hrane ne bo toliko prizadela.

AM

Sprejemu novincev — klicaj!

Naša univerza novince nikoli ni sprejemala pretirano svečano, kot je to v navadi drugod po svetu. No, tudi letos niso pele fanfare. Vse je minilo nekako tiho in skromno; novincu ob sprejemu na univerzo le nismo povsem uspeli dati prazničnih vtisov.

Zdaj je že vse za nami; dolge, potrpežljive vrste pri vpisovanju so splahnele in Teden novincev je tudi že mimo. Svojo fakulteto že pobježe poznajo. Večina je že tudi potegnili v vrtnice predavanj in drugih študijskih skrbi.

Tudi letošnji vpis na univerzo za mnoge novince ni pomenil neke preproste formalnosti, formalnosti, ki bi morala biti tudi rahlo (vsaj rahlo) svečana. »Znajdi se in čimprej uredi vse sitnosti — same je bilo nenapisano pravilo ob vpisovanju.

Tekanje, iskanje na slepo, huda kri novincev in tajnic na fakultetah, katerih potrpežljivost tudi ni neizčrpna, labirint formularjev in formalnosti so tudi letošnji atributi vpisa na univerzo. Se jim res ni moč na noben način ogniti ali jih vsaj omiliti?

In Teden novincev?

Program na plakatu je obetal marsikaj. Ko pa je stekel, so bili mnogi razočarani. Zlasti pa se ob tednu novincev lahko vprašamo, če je program (z izjemami) prodrli tudi do novincev, katerim je bil predvsem namenjen.

Ne pretiravamo, če rečemo, da je svečani Akademiji v ljubljanski Operi še veliko manjkalo do — svečanosti. Med prisotnimi je bilo le malo tistih, katerim so veljale besede govornikov. Ob Večeru umetniške besede v Mariboru, namenjenem brucem, je uživalo komaj dva dučata ljudi. Za vzrok navajajo: »Izvrstna« informiranost.

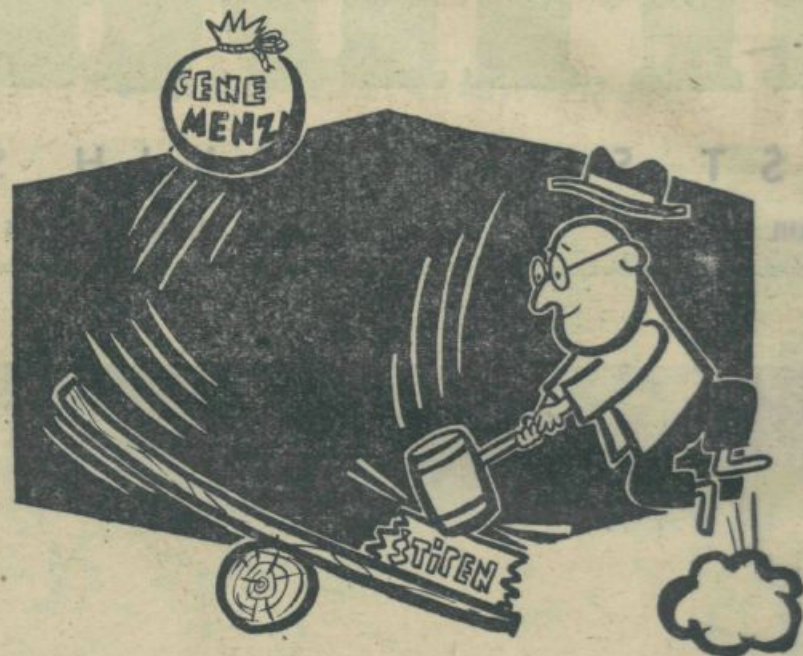
Šport v večini ni uspel. Tekme so privabile zgolj stare športne navdušence. Novih obrazov je bilo bolj malo ali nič. Ta žalostna resnica velja tako za Ljubljano, kot tudi za Maribor.

Edina svetla izjema Teda sta bila ples in pesem Maroltovcev. V nabito polni menzi Študentskega naselja je bilo vzdušje, kakršnega bi si morali želeli čez ves Teden. Sproščeni, vedri obraz, spontano ploskanje, so dokaz, da je Teden novincev vsaj proti koncu — težko nam gre beseda z jezika — uspel.

Velika študentska družina naše Almae matris se je letos povečala za nove tisoče mladih članov. Koliko od teh tisočev je ob sprejemu dobilo prijetne, svečane in koristne vtise — to vprašanje ostane odprto.

MaT

BREZ BESED

Življenjski pogoji študentov

Nadaljevanje s 1. strani

ka. To je končno tudi vzrok za težave, ki jih imajo fakultete pri sestavljanju svojih študijskih programov in pri oblikovanju takega profila strokovnjaka, ki bo ustrezal potrebam prakse. S tega vidika gledano pa dobi vprašanje materialnega statusa študenta značaj nujno potrebne gospodarske investicije.

Kreditni sistem naj bi obenem s povečanjem števila in višine štipendij omogočil prehod na ekonomsko poslovanje študentskih domov in menz in naj bi pokrili razliko, ki je nastala z zmanjšanjem oz. ukinitvijo dotacij. Ko se je po enem letu poskusov in razpravljanj kreditni sistem končno le uveljavil, pa moramo ugotoviti, da višina kreditnih skladov ne zadovoljuje niti osnovnih, iz že znanih razlogov povečanih potreb študentov, po drugi strani pa je kreditni sistem destimuliral podeljevanje štipendij. V Zagrebu npr. je le 60 odstotkov prosilcev dobilo kredit in verjetno bomo kmalu lahko ugotovili paradoksalno stanje, da je lažje dobiti posojilo za hladilnik, kot pa za univerzitetni študij.

Jasno je, da prehod na ekonomsko poslovanje predstavlja edino perspektivno

obliko financiranja teh ustanov. Sistem dotacij in subvencij lahko predstavlja le kratkoročen izhod v sili, oziroma neposredno pomoč študentom v položaju, ko so se zvišali življenjski stroški in so se jim istočasno znižali dohodki. Vendar dotacije in subvencije še vedno predstavljajo delno in nujno potrebno trenutno rešitev in bodo to ostale vse dotlej, dokler ne bo začel uspešno delovati dolgoročni in avtomatiziran sistem materialne preskrbe študentov.

Ob tem pa smo zadeli na poglobljeno vprašanje, o katerem še nimamo jasnih predstav in ki je za naše gospodarstvo ravno tako pomembno, kot je pomembno spoznanje, da investicij v prokizvajalna sredstva ne moremo obravnavati ločeno od investicij, ki so potrebne za vzgojo kvalitetnih visokokvalificiranih strokovnjakov. Gospodarstvo, ki je do sedaj le post festum ugotavljalo, da kadri, ki prihajajo z različnimi diplomami z naših univerz, ne ustrezajo potrebam prakse, bo moral postati neposreden poznavalec in iniciator za izdelavo študijskih programov, delovne organizacije pa bodo morale same ali preko raznih skladov in oblik gospodarskega združevanja neposredno finančno omogočati visokošolski študij.

Zato tudi predstavlja osnovo politike Zveze študentov na tem področju zahteva, naj bi delovne organizacije obvezno odvajale del svojih sredstev v osrednje republiške sklade za izobraževanje strokovnjakov. Ustrezne določbe pa naj bi postale del pozitivnih pravnih predpisov, se pravi novega splošnega zakona o izobraževanju, ki bi predpisoval tudi način financiranja visokega šolstva in osnove za štipendijski in kreditni sistem.

Peter Jambrek

Ob „incidentu“ na Ekonomski fakulteti

Zelim razložiti dogodek pri podelitvi diplom, o katerem sem prvič izvedel šele na študentovski skupščini, da je bil incident.

Dne 24. septembra t. l. sem izvršil podelitev 20 diplom I. stopnje. Po izvršeni podelitvi sem v običajnem privatnem razgovoru, kakor sem delal pri prejšnjih razdelitvah, vprašal, koliko jih bo nadaljevalo in koliko jih bo šlo v službo. Ob prejšnjih prilikah sem tiste, ki so odhajali v službo, zadržal ter sem imel z njimi razgovor o problemih znanja in perspektive v službi; z razgovorom so bili zadovoljni.

To pot se na moje vprašanje najprej sploh ni nihče odzval. Sem na posledel le izvelkel, da ne gre v službo nihče, kom jim izrazil svoje načelno mnenje, da je intencija zakonodajalca, naj bi po diplomi prve stopnje večji del diplomantov šel v službo, medtem ko naj bi na drugi teoretični stopnji nadaljeval le manjši del, ki ima prav dobre in odlične ocene, kolikor smatra globlje teoretično znanje za potrebno. Ta izjava ni nikakor bila neka novost. Novo je bilo samo to, da je bil to pot delež boljših študentov nekaj večji kakor običajno, vendar so bile prisotne vse tri vrste diplomantov, ne glede na medsebojne porpore:

1. Med diplomanti so bili 4 kandidati, ki so študirali prvo stopnjo na fakulteti 3 ali več let. Od njih so 3 delali

politično ekonomijo po dvakrat, statistiko po dvakrat, v enem primeru trikrat, a v enem primeru štirikrat, dva celo knjigovodstvo po dvakrat; vsi pa so prvi skupinski izpit opravljali po dvakrat, v enem primeru trikrat s končno oceno zadostno. Za te 4 študente, ki hočejo študij nadaljevati, se strinjam, da ga nadaljujejo, toda NE na teoretični DRUGI stopnji, temveč znova na PRVI stopnji, z izpolnjevalnimi oziroma dopolnilnimi tečaji; po tem bi res zaslužili diplomu prve stopnje kot »ekonomisti«. Takim slušateljem dajejo ponekod v ZDA le letna spričevala BREZ diplome.

Vsi ti kandidati so bili vpisani POGOJNO tako v drugem letniku kot zdaj že leto dni na drugi stopnji (!) ter izpričujejo nesmisel pogojnega vpisovanja.

2. Drugo je skupina 10 diplomantov, ki imajo v predmetih politična ekonomija, teorija cen, ekonomika podjetij, matematika in statistika — nekateri ocene okrog 2—3, drugi ocene okrog 3—4. Z rezervo, da je tega ali onega posameznika res težko razvrstiti, bi v splošnem sodili, da je ta skupina klasično poklicana, da gre po prvi stopnji v prakso, če naj velja, da potrebuje praksa pač dobrih in prav dobrih ter sposobnih diplomantov prve stopnje, ne pa odpadke. Sicer stopenjski študij in diploma prve stopnje ne bi imela smisla. Ta skupina je v celoti videti zelo sposobna za naloge, ki jih praksa postavlja pred diplomante prve stopnje, in ne daje vtisa posebne ali celo izjemne nevednosti za abstraktno-teoretični študij na drugi stopnji. Pri današnjem sistemu predmetov tudi nima za to po svojih ocenah najbolj postrčenih pogojev; ti študentje

so si po svojem lastnem preudarku izbrali na prvi stopnji podjetniški oddelek, ki s svojimi 20% deleža ekonomsko teoretičnih predmetov v primeru srednjih ocen ne nudi dovolj trdne podlage za današnjo drugo podjetniško stopnjo s skoraj 50% deležem ekonomsko teoretičnih predmetov. Vprašanje je, ali je boljše, da se izgubljajo leta na drugi stopnji z zadostnimi in dobrimi ocenami, ali naj raje napredujejo v praksi in žanjejo tam odlične uspehe.

Res je, da imajo ti študentje po statutu pravico iti na drugo stopnjo; res pa je tudi to, da je pedagogova dolžnost, opozoriti jih na šibko podlago in napore, ki jih čakajo, kakor tudi na to, da diploma druge stopnje z zadostnim uspehom ni vredna truda.

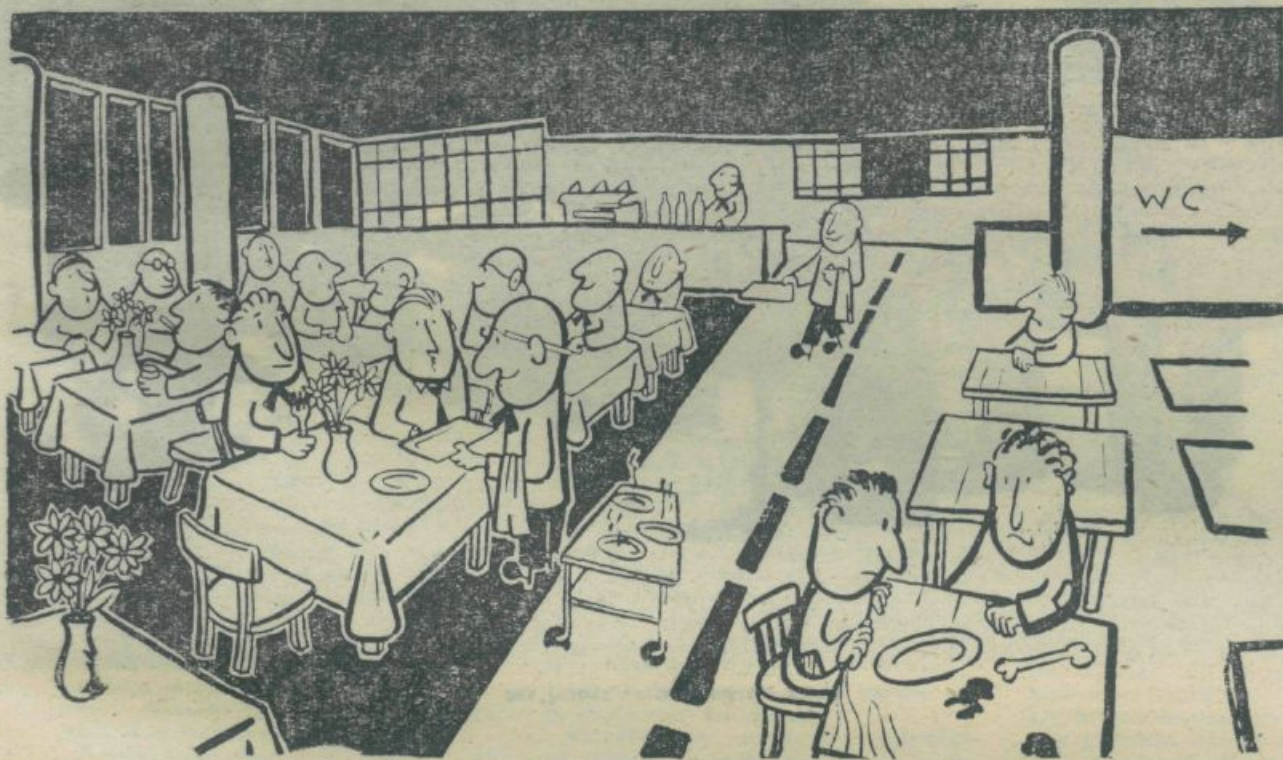
Končno ostane še skupina 6 diplomantov, katerih ocene so prav dobre in odlične, pri nekaterih v pretežni meri odlične; le-ti zares spadajo na drugo stopnjo in imajo tako podlago, s katero si lahko zagotovijo, če že ne odličnih in prav dobrih, pa vsaj dobro diplomu druge stopnje, ki je vredna študija in svojega naslova.

Tokrat je bil delež najboljših diplomantov (30%) nasproti ostalim (70%) res razveseljujo visok, medtem ko je običajno odstotek poslednjih 80 do 90. Kakor sem izjavil svoje prepričanje tudi na skupščini, se vse, kar diplomira pri nas po štiriletnem študiju preko števila 50—60 na leto, znajde v resnični praksi, od industrijskih, trgovskih, transportnih podjetij do bank, na opraviilih, za katera je prva stopnja dovolj ali več ko dovolj, za znaten del celo popolnoma dovolj srednja ekonomska šola z odlično matura.

PROF. S. KRASOVEC

OPOLDNE NEKEGA DNE

ALI BI MI LAHKO POSVETILI
NEKAJ TRENUTKOV...? AH,
OPROSTITE, POZABIL SEM VAM
ZAŽELETI DOBER TEK!

LEVA - DESNA STRAN

Sonce...? Ze res, toda vrsta je predolga!

V zvezi z aktualno podražitvijo sem zvedel v upravi menze, da podražitve zaenkrat še ne, seveda če se cena mesa ne bo ponovno dvignila. Vzpozbudne besede, ki sem jih zabeležil:

— Saj se vendar moramo truditi, da održimo nizke cene, mnogo je namreč ljudi, ki jim je težko vsak dan odriniti 150 ali več dinarjev za kosilo.

Kuhinja izda dnevno 2.600 do 2.800 obrokov kosila in 1000 do 1200 obrokov večerje.

V veži, na oglasni deski, so: vabilo Ptujkega kluba na sestanek, današnji jedilnik, obvestila študentom Stari znanec, specialist za Ljudsko kuhinjo, mi svetuje naj vzamem enolončnico, ki da je pri študentih sila priljubljena. In še to mi zaupa moj dobri stari znanec, da je že pričela sezona rdeče pese, ki bo odslej na jedilniku (v solati) vsak dan vse do marca.

Leva in desna stran

S posebnostjo — diferenciacijo na »tiste z leve« in »tiste z desne« — se ponaša restavracija Triglav na Miklošičevi. Leva stran ima pogrnjene mize, za desno protov najbrž zmanjka, nad levo so prižgane luči (najbrž zaradi boljšega učinka, ki ga napravijo jedi po naročilu, ali pa je morda razsvetljava vračunana), na desni pa je skrivnosten polmrak. Na levi stran ob oknih cvetlice, na desni jih ni, pa saj jih niti ne potrebujejo, imajo namesto tega bliže toaleta. Še besedo: na desni je samostrežba in tukaj se hrani večina študentov, ki zahaja v Triglav.

Hrana je pač takšna kot je, včasih dobra, včasih nekoliko slabša, včasih slaba. Izvedel sem, da tukaj goje »kult zelja«, ki je v tej ali oni pojavnosti pri soten v vsakem obroku.

Obiskal sem

Kolegij

in izvedel, da so s hrano kar zadovoljni, da pa se bo verjetno podražila za 30 din dnevno. Nekoliko manj je bil zadovoljen kolega, s katerim sem govoril, da bo in res sem tudi sam izkusil lagodnost strežnega osebja, ko sem nekaj minut čakal, da so nadomestili jed, ki je zmanjkala.

Nekateri se razburjajo zaradi nereda v vrsti in menijo, da bi to morala rešiti študentska organizacija v kolegiju.

Cas za večerjo odrgodgovniardgov meren in bi ga kazalo podaljšati vsaj za pol ure, saj predavanja ali vaje do 20 ure. Cena kosilu (če kupiš najmanj 5 blokov) je 140 din, večerji pa 80, sicer pa 5 din po obroku dražje. Skodelica mleka stane 28 din, kar je za to količino (približno 2 dl) nekoliko preveč.

Tu in tam

Če obiščemo še kolege, ki se hranijo v Delavskem domu, nam bodo povedali, da morajo predolgo čakati, da pridejo na vrsto, posebno okoli dveh. Če pokramljamo z onimi, ki jedo v DAJ-DAM svoj »vsakdanji pasulj«, če pohitimo mimo tistih, ki gledajo skozi okna »Emone« in se spomnimo vseh, ki se hranijo v dijaških domovih, gostilnah, gostiščih in restavracijah, ki jih je v Ljubljani kar preveč, smo zajeli skoraj vse. In vsakemu smo zaželeli dober tek, kot tistima dvema brucema, ki v naselju še nista znala dobro nositi pladnjeve.

I. Vajgl

Kateraga? Pravzaprav je vseeno, kateraga vzamemo. Lahko je danes, mogoče je bilo včeraj, predvčerajšnjim ali kak drug dan, kajti jesenski dnevi so si neverjetno podobni, podobni so naši občutki, želje in do neke mere tudi poti. In moj sobesednik? Ti, tvoj kolega, najin skupni znanec, oni iz petlega bloka, ta, ki stanuje v Kolegiju, oni iz Most in tisti, ki se vozi iz Šentvida.

Ko opoldne zaključimo s predavanji in vajami, se porazgubimo po nešteti ljubljanskih menzah, restavracijah in gostiščih in takrat zaživijo med nami vedno aktualni pogovori o prehrani, o cenah, o kvaliteti. In če bi kateregakoli dne sledili kateremukoli študentu, ki opoldne hiti s fakultete, bi lahko zabeležili podoben zapis.

V naselju

Ustavimo se pri svetloasem dekletu, ki s torbico preko ramena drobi mimo NAME, skozi jesensko zasanjani Tivoli in pojdimo z njo v Študentsko naselje! Pri sedimo in pokramljamo z njo o njenih težavah! Izvedeli bomo, da je bruculja na arhitekturi, da nima štipendije. In prav to nam bo dalo povoda za sledeče vprašanje:

— Kaj misliš o študentski prehrani v Ljubljani?

Ko nam pove, da stanuje v Naselju, da se tukaj tudi hrani, se omejimo in napejemo pogovor na menzo Študentskega naselja.

— Nočem ponavljati znanih stvari: da hrana sama po sebi ni slaba (če vzamemo v obzir realne cene), da pa je zlasti vprašanje kvantitete prej kot slej problematično. Tudi to zapišite, da rada hodim opoldne v menzo, ker se tukaj srečujem s kolegicami in kolegi, da nekoliko pokramljamo. Tudi menza sama mi ugaja in glasba, ktidar je zvočnik uglašen. Nekoliko me moti vrsta, včasih je treba čakati po celo uro, da dobiš jed. Obsojam tiste, ki mislijo, da jim prav nikoli ni treba čakati in hodijo naprej z raznimi pretvezami ali samo s trdo kožo za pripombe tistih, ki so v vrsti.

Iz razgovora z upravnikom menze sem izvedel nekaj podrobnosti v zvezi s podražitvijo. (Predvideno v času, ko sem pisal to reportažo). V prvi vrsti je predvidena podražitev za 30 din (20 pri kosilu in 10 pri večerji), pogojena z nenehnim dvignili, po znatnejših julijskih podražitvah pa menza pri starih cenah ne bi mogla več rentabilno poslovati (menza namreč ni subvencionirana). Posebno poglavje predstavlja neizkoriščenost kapacitet menze, saj znaša povprečna letna izkoriščenost šele kakih 50 odstotkov.

Ni moj namen v tej reportaži analizirati razloge, ki vodijo k podražitvi hrane v

Naselju in Kolegiju, navedel pa bom vest, ki jo je na naslovni strani ene izmed prvih števil priobčil zagrebški Študentski list:

— Potem ko je dalj časa proučeval problematiko študentskega standarda in upoštevajoč dejstvo, da se v zadnjih nekaj letih višina dohodkov študentov ni bistveno spremenila, je upravni odbor študentskega centra sprejel sklep, da bodo cene dnevnega abonmaja v obratu družbene prehrane ostale nespremenjene.

Toda nespremenjene cene, ki znašajo za kosilo in večerjo skupno 209 din in na drugi strani nenehno zviševanje cen prehrabnih artiklov, bodo pogojevale deficitno poslovanje ekonomske enote obrata družbene prehrane (Študentski centar se ukvrja z raznovrstnimi uslužnostnimi dejavnostmi in deluje izključno na principu samofinansiranja. — op.p.). Kljub navede-

nim dejstvom je upravni odbor sklenil održati do nadaljnjega stare cene in pri tem pokazal — kot tolikokrat poprej — globoko razumevanje za celokupno problematiko študentskega standarda. Dosedanje izgubo in izgubo, ki bo nastajala v bodoče zaradi ohranitve cen, bo kril Izvršni svet Sabora SR Hrvatske.

Primer je ilustrativen in za nas toliko tendenciozen, kolikor kaže na učinkovito reševanje vprašanja študentskega standarda. Pri tem pa ne mislim zanikati, da tudi pri nas krepko delajo za to. Zlasti v obliki individualnega subvencioniranja in kreditiranja. Manj naklonjenosti (kljub dolgoletni agitaciji, priporočilom in kritiki) pa kažejo nekatere gospodarske organizacije, ki potrebujejo visoko valificiran kader, za štipendiranje pa nimajo posluhi. Ker nočem, da bi venomer ponavljali iste stvari, ne bom pisal o proporcionalnem dvigovanju višine štipendij (z dvignjem cen).

V ljudski kuhinji

Tukaj prejema vsak dan svoje dnevne obroke hrane lepo število študentov, predvsem tistih z Biotehniške in Medicinske fakultete. Na razpolago sta dva menuja kosila: po 130 in 150 dinarjev, različne jedi po naročilu, enolončnica po 70 din, večerja po 130 in 70 din.

S počasnim, preračunljivim korakom

NA SVIDENJE, TRASA

Poletni mesec. Barake so polne dihanja mladih teles. Zadnji kilometri trase pa še čakajo v topli noči, da jih oblečejo v asfaltne plašč.

Letos zadnjič gradimo cesto Bratstva in enotnosti. V naselju »Proleter« smo bili tudi mi; petdeset brigadirjev iz Maribora in prav toliko iz Ljubljane. Prej neznanci, smo sedaj postali prijatelji. V tridesetih dneh sem si pridobil prav toliko prijateljev. Ko sem na trasi, čutim, da mora biti tej cesti res ime cesta »Bratstva in enotnosti«.

Samo pogled po delovišču. Ožgana in potna telesa brigadirjev se enakomerno sklanjajo. Z vsakim zamahom krampa je cesta lepša.

Dekada. Proglasitev udarništva in pohval. Naša brigada, ki nosi ime narodnega heroja Staneta Rozmana, je proglašena za udarno. »Horuk«, stari brigadirski pozdrav, je zadonel iz naših grl in naš komandant se je nenadoma znašel na naših ramah. »Horuk«, je kakor odmev preplaval brigadirje.

Ko smo se poslavljali od trase, smo imeli solze v očeh. Spominjali smo se prijetnih dni na njej. Ljubljana in Maribor — ena brigada, ena skupina prijateljev. Ti dve mesti sta se na delovni akciji združili v eno. Bili smo prijatelji. Se težje je bilo naše slovo v Zidanem mostu, kjer smo si obljubljali: »Pisal ti bom, gotovo!«

—niš

Zatočišče

Ob vpisu na Pedagoško akademijo v Mariboru

Na Pedagoški akademiji v Mariboru je iz leta v leto močnejši dotok študentov z drugih višjih šol. Dosedaj se je prijavilo največ študentov z Višje tehniške šole v Mariboru, ki so se vpisali na Pedagoško akademijo, ne da bi izpolnjevali svoje dolžnosti do šole. Dosedaj je bilo prav malo takšnih študentov, ki so se prepisali z višje šole na PA z namenom, da bi preusmerili svoj študij. Na PA že sedaj opažajo, da se nekateri študentje, ki so se vpisali, izpisujejo, ker so verjetno že opravili pogoje izpite na svoji »matični« šoli.

Ce pogledamo nekatere podatke o vpisu in o osipu na tej šoli, vidimo, da ravno tako velik osip povzročajo ti študentje. Tako se je lani od 93 rednih študentov le 56 vpisalo v drugi semester. Letos se je vpisalo redno okoli 250 študentov.

Največji vpis študentov z drugih višjih šol je na oddelku za matematiko in fiziko ter za biologijo in kemijo. Letos se je na primer vpisalo na oddelku za matematiko in fiziko 60 rednih slušateljev, od tega pa jih samo štirideset redno obiskuje predavanja.

Na upravi šole so bili mnenja, da omogoča študentom prestop z drugih višjih šol pomanjkljivo formuliranje.

Ce analiziramo ta dejstva, lahko pride-mo do zaključka, da služi nekaterim študentom, ki niso izpolnili pogojev na prejšnji šoli, ta vpis samo za nabavo potrebnih potrdil, (vojaška obveznost, otroški dodatki), izpite pa opravljajo samo na matični šoli, kjer se po enoletni pavzi vpišejo v drugi letnik.

—niš

REKORDEN VPIS

Do devetega oktobra se je vpisalo na mariborske višje šole 2.252 slušateljev in sicer: 867 redno in 1385 izredno. Letos nas preseneča posebno velik vpis izrednih slušateljev. Največ od teh se je vpisalo na Višji ekonomsko-komercialni šoli, Višji tehniški šoli in na Pedagoški akademiji, na katerih se je skupno vpisalo 1133 slušateljev. Zanimanje za študij se je povečalo na vseh šolah razen na Višji stomatološki šoli, na katero se je vpisalo le 36 rednih in 3 izredni slušatelji. Večina vpisanih slušateljev je končala srednjo šolo in le nizek odstotek je tistih, ki so si pridobili pravico do vpisa z opravljenim sprejemnim izpitom.

Ce analiziramo vpis rednih in izrednih študentov v tretji semester, vidimo, da se je vpisalo na vse šole le 310 rednih in 197 izrednih, kar je zelo malo v primerjavi z vpisom v lanski prvi semester. Najnižji vpis v tretji semester je bil na Pedagoški akademiji in na Višji pravni šoli, kjer se je vpisalo le po 30 rednih in izrednih študentov. Zaradi tega so na večini višjih šol podaljšali vpisni rok do vključno 30. oktobra. Do takrat je v veljavi tudi pogojni vpis.

—an—

Janez Novšak: On ve skoraj vse

NOV SISTEM IZREDNEGA ŠTUDIJA

Višja ekonomsko-komercialna šola v Mariboru sodi med visokošolske zavode z zelo velikim številom izrednih študentov. Ustanovljena je bila l. 1959 in se je na njenih 6 oddelkih vpisalo dosedaj 662 rednih in 1956 izrednih študentov. Tudi pri vpisu v študijsko leto 1963/64 se to razmerje ni spremenilo — vpisalo se je zopet čez 400 izrednih študentov.

Študij je urejen tako, da se študentje s posameznih oddelkov združujejo v posebne sekcije raznih strokovnih organizacij (društvo ekonomistov, gospodarska zbornica, delavska univerza, zavod za izobraževanje kadrov, center za izredne študente ipd.) Sekcije delujejo po načelih družbenega samoupravljanja s svojimi voljenimi organi. Prirejajo predavanja, seminarje, tečaje pod vodstvom strokovnjakov s svojega geografskega področja in učiteljev šole, za večje skupine študentov organizirajo izpite in vpisovanje namesto na šoli, na sedežu sekcije. Sekcije delujejo povsem samostojno.

Sola s sekcijami izrednih študentov tesno sodeluje. Nekajkrat letno se sestanejo predstavniki vseh 12 sekcij s predstavniki šole, da se posvetujejo o vseh problemih izrednih študentov. Mnoge predloge s takih sestankov je šola že uvedla kot svojo stalno prakso. Tako lahko izredni študentje delajo izpite takoj po vpisu, ne glede na to, kdaj bo predmet na šoli predavan, saj predavanj niso dolžni obiskovati. Če izredni študent ali kandidat za izredni študij zamudi vpisni rok, lahko s priporočilom sekcije dobi dovoljenje šole, da opravlja izpite pred vpisom. Zato ne izgublja časa zaradi formalnosti. Z izrednimi študenti se šola posvetuje tudi, če namerava uvesti kakšne spremembe v učnem načrtu ali v učnih programih ipd. Predvsem zaradi potreb izrednih študentov je šola v štirih letih svojega obstoja izdala preko 100 zvezkov raznih učnih pripomočkov.

Z letošnjim študijskim letom uvaža šola še eno pomembno novost: poleg seminarjev, ki jih prirejajo sekcije za svoje

člane in trajajo več tednov ali celo mesecev, bo šola priredila za nekatere predmete intenzivne seminarje. Leti so namenjeni izrednim študentom iz vseh sekcij in jih bodo vodili profesorji šole. Da bi se jih lahko udeležili študentje iz vse krajev Slovenije, bodo posamezni seminarji trajali 4—5 dni po 5 ur predavanj dnevno in po nekaj ur vaj dnevno. Predavanja bodo tudi v nedeljo, tako da bodo študentje odsotni s svojih delovnih

mest največ 3—4 dni. Po programu, o katerem te dni še razpravljajo izredni študentje, naj bi letos bili seminarji iz šestih predmetov I. letnika, ki so skupni vsem oddelkom. V oktobru je predvideno splošno gospodarsko pravo, v novembru knjigovodstvo, v decembru ekonomika podjetij, v januarju in februarju politična ekonomija, v marcu in aprilu gospodarska matematika, v maju gospodarska statistika. Junij je rezerviran za morebitne specialne predmete posameznih oddelkov — za te predmete bo šele praksa pokazala, če bo zanje toliko prijavitelcev, da bo sploh smiselno imeti seminarje. Če bo dovolj interesentov, bo VEKS priredila tudi nekaj seminarjev iz predmetov II. letnika.

Osnovna oblika ostanejo slej ko prej seminarji in predavanja posameznih sekcij. K uspešnosti seminarja bo pripomoglo tudi to, da je pogoj za prijavo, da vsak kandidat predela snov že pred seminarjem; seminar bo vodil predmetni profesor šole, izredni študentje pa v dneh seminarja rečnoma ne bodo na svojih delovnih mestih, ampak se bodo lahko osredotočili samo na študij. Verjetno bodo vsaj v začetku naleteli tudi na nekatere težave izrednih študentov. Niso namreč redki primeri nerazumevanja podjetij za študij članov kolektiva. Nekateri izredni študentje se v podjetjih celo bojijo povedati, da so se odločili za študij(!), ker naletijo na vse drugo, samo na razumevanje ne...

mm

Celjski študentski klub razpuščen

Z nekaj let je Celjski študentski klub več ali manj živočaril. V zadnjih dveh letih je uspel organizirati le dve kulturni prireditvi, akademski ples (zelo slabo izveden) ter nekaj sej odbora. Pri vsem tem ni bilo čutiti kolektivnega dela, saj je bilo vse navedeno plod dela dveh ali treh posameznikov. Vzroke za to je treba iskati v premajhni zavesti študentov samih.

Danes v Ljubljani in Mariboru študira več kot 400 študentov, katerim družba, predvsem pa ožja komunalna skupnost, daje velika finančna sredstva. Razen tega ugotavljamo, da je med temi študenti več kot 10 odstotkov članov ZK in mnogo nekdanih mladinskih aktivistov. Kljub velikim naporom, ki jih je v to, da bi ohranili Celjski študentski klub, vložil Občinski komite Zveze mladine Slovenije Celje, zaradi nezainteresiranosti študentov to ni bilo mogoče. Dogajalo se je celo, da je Občinski komite ZMS Celje bil pripravljen plačevati potne stroške študentom, ki bi naj prišli na dogovor v Celje, pa jih tudi takrat ni bilo. Vsako leto so bila za

študentski klub zagotovljena potrebna finančna sredstva, ki pa so se malomarno trošila. Tudi blagajniško poslovanje, ki še sedaj ni urejeno, je bilo malomarno vodeno.

Ugotovljeno je bilo, da sedanja organizacijska oblika Celjskega študentskega kluba ne ustreza, poleg tega pa tudi sedanji odbor ne zagotavlja vsaj povprečnega dela. Zato je Občinski komite ZMS Celje sklenil, da se Celjski študentski klub razpusti, pristopi pa se k osnovanju sekcij pri fakultetah in pri štipenditorjih. Vodstva sekcij bi se naj nato povezala v enotno koordinativno telo in to bi bila nova zasnova Celjskega študentskega kluba. Razumljivo je, da so si nekateri študenti, ki danes trošijo družbena sredstva (štipendije), pa so pokazali malomaren odnos do dela, zaslužili tudi primerno »spodbudo«. Besedo o tem bodo imeli štipenditerji, ki se čedalje bolj zanimajo za njihova aktivnost.

Franček Ribič
(Obk ZMS)
(Celje)

Izbira pri hrani-priložnost?

Na videz dva popolnoma enaka bloka za večerjo. Natančnejši pregled barve pa nam pokaže, da je zgornji ponarejen z vodenimi barvicami. Tudi s takimi dejanji se množi črna kronika študentov.

Samopostrežni način delitve obrokov Kolegiju so vsi stanovalci in mnogi gostje sprejeli z odkritim priznanjem. Vsem je bilo na razpolago, da izbirajo za isto ceno med eno ali drugo vrsto hrane (včasih je bila izbira še večja). Tudi to pridobitev so mnogi sprejeli in se o njej izražali zelo pohvalno.

Toda nenadoma so se začeli pojavljati primanjkljaji. Sumničenje kuharic in strežnega osebja se je izkazalo za neupravičeno. Preostali so samo še študentje in gosti, ki se hranijo v menzi.

Podrobno opazovanje je pokazalo, da prav tu tiči zajec. Pri ugotavljanju primanjkljajev se je pokazalo, da so nekateri študentje — v upravi Kolegija smo zvedeli, da ni bil nihče njihov stanovalac — jemali z delilnega pulta tiste je-

di, ki niso bile na jedilniku in pri pultu označene kot skupen obrok, temveč so jemali npr. po dve močnati jedi, čeprav je bilo zanju zapisano, da sta na izbiro.

Ko so pri enem od takih »pomot« (ki so se mu večkrat ponovile) zasačili nekega študenta, je izjavil:

»En krožnik mi je bil premalo!« To je povedal z odurnim glasom, ne meneč se za ogroženje upravnika in študentov, ki so ga obstopili. Bil je celo užaljen, ker so ga spomnili na tatvino.

Vprašali smo upravnika Akademskoga kolegija, če se z namestitvijo še ene pomočnice pri izdajanju hrane in sprejemanju blokov ne bi dala povečati pozornost do tega, kaj si kdo vzame. Izjavil je, da bi taka namestitev zahtevala višje materialne izdatke, kot so izgube in

bi taka rešitev bila le v škodo študentov (podražitev). Džal je, da imamo pri nas tudi druga srečstva, ki naj preprečijo take pojave in izjavil, da apelira na poštenost študentov stanovalcev Kolegija. Njihova kontrola nad dogajanjem v domu in v menzi bo v bodoče izločila take in podobne pojave.

Ko govorimo o »podobnih pojavih«, velja omeniti tudi spretno ponarejanje bonov za kosilo in večerjo. Odkrili so namreč, da si je nekdo omislil ponarejanje bonov in bi zanje morda dobival še večkrat hrano v Kolegiju, če bi se barva pod mokrimi prsti ne stopila... Računi kažejo, da je precej goljufij ob času konice, ko je pred pultom dolga vrsta.

Eden izmed zunanjih »gostov«, ki so večkrat izmaknili hrano (in zamenjavali) ter utajili bloke, je bil v lanskem letu tudi študent FNT MILAN PAŽIN. Lani je bil vpisan v II. letniku tekstilnega oddelka. Ko so ga zasačili, je najprej skušal pobegniti, potem pa se je še naprej predstavljal. Kljub tej prevari je upravi in študentom, ki so priskočili na pomoč, le uspešno odkriti njegovo pravo ime in fakulteto. Upravnik je zoper Milana Pažina vložil tožbo pri sodišču, ki pa je zaradi neznatne družbene nevarnosti ni obravnavalo. Hkrati pa je upravnik zaprosil Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo naj proti Pažinu sproži disciplinski postopek. Čeprav je bil predlog podan že 29. januarja 1963, fakultetna uprava še ni ničesar storila, niti ni odgovorila na predlog upravnika.

Že lani je Tribuna postavila javno vprašanje, ki se je nanašalo na delo disciplinskih komisij po fakultetah. Iz nerazumljivih razlogov tudi v konkretnem primeru nismo dobili nikakega odgovora.

Črna kronika akademskih državljanov ima vedno bolj popisane liste z dogodki, ki naj bodo (nerešeni) pozabljeni. Kaj s tem ravnanjem ne podžigamo najbolj nizkotnih strasti, ki jih vsa poštena javnost in tudi naša študentska zveza brez pomislekov obsaja? Kaj je res, da se včasih bojimo šovinističnih očitkov in zato raje potlačimo neke probleme, ki poskušajo kompromitirati našo organizacijo? In končno: ali ni res, da je preventivno zdravljenje vedno boljše kot tisto, ki ga preizkušamo po zločinih?

Pri nas še nikomur ni bilo potrebno krasti kruha!

TM

● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ●

Nove oblike srednje strokovne vzgoje

Pred reformo tehniških in drugih strokovnih šol

V Sloveniji imamo 49 tehniških in drugih ustreznih srednjih strokovnih šol. V njih se izobražuje 12.636 rednih in 4853 izrednih slušateljev. V zadnjem času se je pojavilo vprašanje: — V katerih ozirih današnje tehniške in sorodne strokovne šole ne ustrezajo zahtevam sodobnega pouka? Kakšen lik tehnika sploh potrebuje? Dejstvo je, da kadri, ki prihajajo iz srednjih strokovnih šol sedaj in nekdaj nazaj, s svojim znanjem ne morejo zadostiti potrebam, ko pridejo v proizvodnjo. Do tega pojave je prišlo zaradi neuravnovešenosti med sedanjimi oblikami izobraževanja tehnikov in njim sorodnih strokovnih kadrov na eni strani in bliskovitim naraščanjem proizvodnje in modernizacijo gospodarstva nasploh.

V tem je torej osnovno neskladje. Da bi se stanje popravilo, je dal republiški sekretariat za šolstvo v javno razpravo svojo zamisel o reorganizaciji šolanja na tehniških, ekonomskih, kmetijskih, medicinskih in podobnih strokovnih šolah.

Sedanje stanje — nezadostno

Absolventi srednjih strokovnih šol v praksi le redko najdejo ustrezno mesto. Očitno je namreč, da za delovno mesto, ki naj bi ga zasedli v skladu s svojo izobrazbo, niso dovolj usposobljeni (posebno praktično). Praktični pouk je na večini strokovnih šol samo simboličen. Posledica takega stanja je, da iz leta v leto največji del diplomantov srednjih strokovnih šol nadaljuje s študijem na fakultetah, za kar pa včasih nimajo niti dovolj stabilnih objektivnih pogojev niti sposobnosti. Proizvodnja po sodobnih principih delitve dela ima svoje zahteve glede številčnega razmerja med strokovnjaki z višjo oziroma visoko strokovno izobrazbo in tehniki. To bi naj bilo nekako 1:3, pri nas pa je v mnogih podjetjih celo obratno.

Kako bo v bodoče

Kakšna naj bi bila potlej tehnična ali njej ustreznna srednja šola?

■ Profile tehnikov in njim ustreznih kadrov bi naj zagotovila dejanska povezanost izobraževanja s potrebnimi gospodarskimi in družbenimi sil. Pri tem naj bi sodelovali tisti, ki bodo te kadre v bodočnosti potrebovali.

■ Strokovno izobraževalna vsebina tehničnih in njim sorodnih šol naj bi bila izvedena iz ustreznih potrjenih profilov. Razmerje med praktičnim in teoretičnim

poukom naj bi bilo odvisno od vrste šol. Na vseh tehničnih naj bi ves teoretični in praktični pouk zajeli v 36 učnih urah. Sedaj se namreč še dogaja, da imajo po nekaterih šolah tudi 45 in več ur tedenskega pouka, kar je gotovo pretirano in pedagoško neopravičeno.

■ Po novem osnutku bi dajale tehnične in njim ustrezne strokovne srednje šole zaključeno znanje, ki pa ga ne smemo razumeti tako, da s končano šolo poneha izobraževalni proces. Nasprotno, vse gospodarske organizacije, kjer se kadri po končani šoli zaposle, naj bi skrbale za usposabljanje na delovnem mestu in na-

MKUD je treba prilagoditi razmeram

Bodočnost in razvoj delovanja kulturno-umetniških društev na gimnazijah postaja vprašanje, zaradi katerega se spuščajo prosvetni in kulturni delavci v brezkončne analize in razprave brez pravih rezultatov.

S kratkim pregledom dela MKUD na srednjih šolah moramo dalje ugotoviti, da ne služi več svojemu namenu, to je organiziranju kulturne vzgoje mladine. Literarne krožke obiskuje le nekaj dijakov, pevski zbori na šolah ne obstojajo več, dramske sekcije ne delajo...

Ob takšnih ugotovitvah si moramo nujno zastaviti vprašanje, ali je res vsa kulturna vzgoja mladine zamrla in ali je ta indiferentnost res dokaz »splošne regresije«?

Prav lahko uvidimo, da mladina kaže določeno zanimanje za kulturno delo, le da je njena vzgoja premalo načrtna. Srednješolci zelo radi obiskujejo kvalitetne filmske in gledališke predstave (ob tem moramo ugotoviti večkrat celo zelo dober okus) in se radi spuščajo v razprave. Često izkazujejo pri tem precejšnjo zrelost in izobrazbo.

Da pridemo do bolj ali manj slabih vtisov, je krivo premajhno sodelovanje profesorjev z dijaki.

srednješolcev posledica dosedanje prakse in dobro bi bilo, da se čimprej lotimo reform, ki bodo morda prinesle uspeh in dala mladinskim kulturno umetniškim društvom novo veljavo. Otmar Lajh

daljnje izpopolnjevanje mladih kadrov.

■ Vzgojno izobraževalni proces v srednjih strokovnih šolah bi moral biti organiziran tako, da bi se učenci seznanili s praktičnim delom in njegovimi problemi, s tehniko in osnovno organizacijo dela v delovnih organizacijah.

S staro prakso ne bo moč prekiniti čez noč. Res je tudi to, da bo potrebno te predloge še krepko predelati, tako da bomo našli tisto pravo obliko srednjega strokovnega kadra, ki ga iščemo že nekaj let. Ker pa je to stvar širšega kroga zainteresiranih, je dobro, da dokončen odgovor na ta vprašanja da prav javna razprava, ki se je v teh dneh razvijala.

B. MAKSIMOVIČ

Po filmu ali gledališki predstavi, ki je vzbudila zanimanje med srednješolci, bi bilo treba organizirati pogovore, ki bi se gotovo iz konkretnega raztegnili tudi na druga področja.

Zato mora MKUD nujno sprejeti novejšo in ustrenejšo obliko dela.

Številni primeri pričajo, da lahko v okviru MKUD deluje tudi dramska sekcija, le da je treba izbrati lažje delo, z aktualnejšo tematiko. Seveda so za uspešno delo pogoj zagotovljena denarna sredstva, kajti brez njih dramska sekcija ne more obstajati.

Tudi pri delu literarnih krožkov mora priti do sprememb. Nepravilno je namreč, da se zbirajo v istih skupinah dijaki iz višjih in nižjih letnikov gimnazije, kajti med njimi je določena razlika v miselnosti, razumevanju in literarni izobraženosti. Zaradi tega nižješolci često izgubljajo zaupanje vase ter se umaknejo v anonimnost. Tako šolski list izgublja pomen kot glasilo večine dijakov ter se zapira v ozek krog lokalnih sodelavcev, ki ga često obarvajo z miselnostjo, ki je večini tuja.

Pri šolskih glasilih je veliko boljše gledati na kvantiteto kot na kvaliteto, saj ni namen srednješolskih glasil ustvariti dovršene literature, temveč le ljudi, ki si bodo upali javno nastopati! Torej je treba kvalitativno cenzuro, ki predstavlja za marsikatero mladega ustvarjalca nepreložen zid, ob katerem se lahko razblini njegove ustvarjalne ambicije, čimprej ukiniti, ali pa vsaj zmanjšati njeno dosedanje veljavo!

Sledi torej, da je odklonilen odnos

Razgovor ob dveh

S Slavkom Sušinom, absolventom medicine, smo se pomenkovali o njegovih vtisih s poletne prakse na Svedskem, kamor je bil povabljen preko mednarodnega odbora za izmenjavo študentov medicine. V Alingsasu, majhnem mestecu ob jezeru Mjören, blizu Göteborga, so ga, kot prvega jugoslovanskega gosta v tem mestu, zelo lepo sprejeli. O njem in o kolegu Ankerstu, s katerim sta skupaj opravljala počitniško prakso, je pisal tudi Göteborgski dnevnik.

Slavko si je na Svedskem ogledal več bolnišnic. O zdravniški službi v tej deželi je dejal, da je zelo dobro urejena. Največ težav imajo s pomanjkanjem zdravnikov, zaradi česar morajo zaposlovati tuje, ki jih je blizu 30%. Med njimi je največ avstrijskih. Zanimivo je, da morajo zdravniki, ki se želijo zaposeliti v tej deželi, opraviti na tamkajšnjih univerzah nekatere izpite.

Pomanjkanje zdravnikov na Svedskem je vzrok prizadevanja medicinskih fakultet, da bi vzgajali dober zdravniški kader. Tako je na pr. vpisanih na göteborgski medicinski fakulteti samo 103 slušateljev, čeprav bi lahko fakulteta sprejela mnogo več študentov. Pomembno je tudi, da imajo švedski kolegi na razpolago zadostno število učnih pripomočkov.

Slavko nam je potem razložil švedski sistem socialnega zavarovanja, po katerem prispevajo Švedi v sklad za socialno zavarovanje z ozirom na višino osebnih dohodkov.

O praksi v bolnišnici v Alingsasu, kjer je prakticiral Slavko s svojim ljubljanskim kolegom, je dejal:

— Prakso sva si s kolegom sama organizirala. Izbrala sva si kirurški oddelček, kjer sva prakticirala na polikliničnem in operacijskem oddelku. Vesela sva bila, ker so nama zaupali tudi asistenco pri najtežjih operacijah, kar študentje na ljubljanski medicinski fakulteti precej pogrešamo.

— Katere so bistvene razlike med študijem medicine na domačih in švedskih fakultetah?

— Na švedskih univerzah traja študij medicine sedem let, medtem ko traja pri nas leto manj. Predvsem moram poudariti neprimerno večje možnosti praktičnega pouka, ki ga imajo švedski študentje medicine. Naj povem, da celo sami vodijo nekatere oddelke na perifernih bolnišnicah. Razen tega švedski kolegi nimajo enoletnega zdravniškega staža, marveč gredo po končanem študiju takoj v službo. Po diplomni ne dobijo naziv »dr«, temveč »doktor« kot oznako poklica, je končal Slavko.

-dM-

Lirika mladih

SVETLANA MAKAROVIČ

Mlada slovenska pesnica Svetlana Makarovič se je rodila 1. 1. 1939 v Mariboru, sicer pa živi v Ljubljani. Studira na Akademiji za gledališče, film, radio in televizijo.

Svoje pesmi objavlja v Sodobnosti, Perspektivah in Problemih. Letos je pripravila svojo prvo pesniško zbirko, ki jo je ponudila Cankarjevi založbi in bo izšla prihodnje leto spomladi. Ukvarja se tudi s prozo in literarno kritiko.

ODPOVED

Nema odlagam
svoja prevpita hrepenenja
na gluha tla.
Ne vračaj se, poetje,
na ugasle travnike.
Drevesa
se trpko vzravnava
v svoji goloti.

Dež naj izbriše
vsak smehljaj.
Poslovili smo se.
Megla lega.
Dovolj je prostrana,
da se izgubim v njej
s svojo težko solzo.

SAMOTA

Pustite me samo.
Ne rešite po meni
z jeklenimi vprašaji.
Pustite me samo
v razjarjenem vetru
in pod večer naj gora
odmeka moj zgroženi molk.
Pojdite stran. Zajel me je
vrtilinec samote.

TEMA

Tema se ne spreminja.
Nečje daleč se sesuje
dom iz svetlih zvezd,
trenutek pretopi neke oči
v grozo.

Leopold Hočvar: Deklica (lesorez)

nekdo oči rše podarjen cvet;
tema ne menja
svojega nebržnega obraza.
Pesem je lahko
kot divje ihtenje dežja,
a tema ustavi odmeve,
še preden se vžejo
težke kaplje v oči.

PIJANOST

Preklicujem
vse žalostne pesmi.
Ostanite, prijatelji,
govorili bomo o zvezdah,
naredili bomo novo,
bolj zlato od drugih
in je ne bomo pustili
obesiti med druge.
Ne, nikar o zvezdah;
raje ne pozabite
na želo svojih član!
le mimogrede si zavpajmo
tisto o cvetju,
ki ga nismo mogli darovati.
Toda nihče naj ne podvomí
v moj smeh. Vse svoje pesmi
prijatelji, ose te lepe
žalostne pesmi prekličem.

Akademik ni navdušil

Ob Tednu novincev v Operi

Nastop Akademika v ponedeljek preteklega tedna ni tako časovno odmaknjen, da bi se ne mogli več spomniti nanj, pa čeprav ni ničesar prispeval k večeru, ki si ga je študentska organizacija popolnoma drugače zamislila. Ne gre tu samo za vprašanje izbora programa, ki naj bi se po možnosti vsaj nekoliko skladal s motom večera! Gre tudi za kontakt, ki smo ga bili (vsaj tri leta nazaj) vajeni z vsmi skupinami Akademika, z njihovo prisrčnostjo, duhovitim amaterizmom... Skratka: poznali smo Akademika in njegove skupine kot NASE kulturno in umetniško društvo, v preteklem tednu pa smo redki gledalci in poslušalci dobili občutek, da 'nas je obiskalo neko tuje društvo, ki si za nekaj reklame dovoli izvesti celovečerni program z vsem paradiranjem na odru in mahanjem z rokami in kloubi, kar je ponekod učinkovalo precej komično.

Že površne opazovalci bi lahko ugotovili, da program ni bil najbolj posrečeno izbran. Hotel je pokazati, kaj imamo in kaj znamo. Pripravili so ga tik pred nastopom, tako da se je napovedovalec seznanil z njim šele zadnji hip, čeprav bi Akademik že najmanj deset dni pred nastopom lahko pripravil natančen spored. Kar zadeva napovedovalca, bi od študenta režije na Akademiji za igralsivo, film, radio in televizijo pričakovali nekaj več poznavanja tehnike nastopanja in ne nazadnje tudi večjo seznanjenost z organizacijo študentskega kulturnega življenja. Ker program ni bil pravočasno sestavljen, je moral snemalec RTV celo izpustiti nekatere najlepše plesne, ker mu je pošel trak v smemalni kameri.

Sicer pa prireditve, ni bila organizirana za novinarje in snemalce. Posveili smo jo mladim ljudem, ki so letos prvič prestopili prag univerze. Teh novincev pa je bilo v dvorani malo. Nepripravljenost izvajalca programa in malo zasedena dvorana sta tudi pispevala večer ni bil prijeten.

Skoraj dve tretjini programa so tvorili plesi! Plesi iz Bele Krajine, plesi iz Srbije, Slavonije in Gla močko kolo. Nastopili sta dva garnituri Maroltovcev (v začetku malo reklamni) in v skladu s pričakovanjem je bila starejša ekipa boljša, bolj rutinirana in precizna. Toda med mladimi je bilo opaziti nekaj perspektivnih ljudi, ki so že toliko napredovali, da lahko nadomestujejo vrzeli, ki nastajajo ali pa še bodo z izhodom nekaterih starejših plesalcev in plesalk. Mladi so zaplesali nekaj mizejskih plesov, medtem ko je bila rutinirani ekipi prepuščena atraktivnost in hitrost.

Plesi, ki so jih oboji izvajali, niso pritegnili gledalcev. Mogoče je temu vzrok tudi to, da smo študentje bolj vajeni gledati Akademika v ambientu, kakršen je kavarna študentskega naselja in da zdovje Opere učinkuje na nas bolj pomirjujoče in ne dopušča sprostitve. Vsekakor pa plesi, z izjemo Giamočkoga kola, niso preveč uspeli, kljub dobremu namenu so bili sprejeti pravhišno.

Tz trite izvirno prepovedanje, ki je sledilo prvemu delu plesnega nastopa, so nastupali člani ansambla instrumentalistov Maroltove skupine. Bilo je obitno, da izpopolnjujejo čas, ko so se folkloristi preoblačili, saj je petje makedonskih pesmi, ki bi v drugaciji izvedbi brez dvoma navdušilo, učinkovalo v nošah iz Bele Krajine nekoliko komično. Tudi Užičko kolo ni doživelo pričakovanega aplava, marsikomu pa tudi ni bilo prijeto, da je harmonikar med izvajanjem moral sufilirati kontrabasistu, v katerem duru, oz. molu je napisana imajna skladiha.

Nekako logični zaključek retera je bil nastop APZ »Tone Tomšič«, ki je pokazal največ kvalitete. Kdor je bil na koncertu ob konciolskega leta in na ponedeljkovi prireditvi, lahko priiudi, da so bile nekatere pasmi boljše interpretirane kot na koncertu (Preproste besede, Ziljska očet). »Tone Tomšič« je pel tako, kot bi si gledal iz oči v oči s prepolino dvorano. Občutenje zbora in dirigiranje zborovodje Lajzeta Lobiča je bilo vsekoli korektno in je precej popravilo vtis, ki so ga zapustili ostali izvajalci in greh, ki ga je storil Akademik, ki je bil organizator te — načelno rečeno — uspele prireditve. am.

SPREJEM NOVINCEV NA AG

V petek, 18. oktobra, je na Akademiji za glasbo v Ljubljani organizacija ZS priredila sprejem novincev. Navzoče so pozdravili rektor akademije, redni prof. Karlo Rupel in predstavniki študentov.

V svojem nagovoru je rektor prof. Rupel poudaril, da družba daje velika sredstva za vzdrževanje Akademije za glasbo, zato je prav, da študentje vzamejo študij resno. Poleg tega je tudi na tej soli reforma poostila študijske pogoje. Posebno bodo letos strogo gledali na obisk orkestra, kajti lenski primer je presegel vse meje. Nekaterih študentov ni bilo niti na generalni zaključnega koncerta, na kateri so podpisovali frekvence! Zato bo letos trikratna neopravičena odsotnost pomenila izgubo semestra. Isto bo veljalo za zbor, ki bo ustanovljen prihodnji mesec.

Ob koncu je rektor dejal, naj si vzamejo novinci dosedanje uspehe Akademije za vzor in naj jih še nadalje razvijajo.

Po tem kratkem, uradnem delu srečanja, se je razvila živahna diskusija, v kateri je predsednik ZS AG Vili Demšar novince seznanil o delu in obliki organizacije ZS na Akademiji, o oblikah študentskih podpor — subvencijah, samopomoči, posojilih — in o strukturi vodstva Akademije. Potem je opozoril novince na nekatere oblike udejstvovanja študentov v glasbenem življenju, ki so že stalne ali pa jih organizira študentska organizacija. K prvim spada vsakoletni festival glasbenih akademij, ki je vsa-kič v enem izmed univerzitetnih mest. Letoš-

nji bo decembra v Zagrebu.Druga oblika pa so gostovanja po manjših slovenskih mestih, ki jih organizirajo študentje sami. Lani so uspešno nastopili s celovečernim koncertom v Trzinu in Kranju. Na vprašanje o ugodnostih pri obisku kulturnih prireditve je dejal, da dobe študentje AG pri Slovenski filharmoniji za vse letošnje koncerte vstopnice po enotni ceni 50 din, v Operi pa dobe brezplačne vstopnice, če ni predstava zaprodana.

Ob koncu razgovora je Kristijan Ukmar, član odbora ZS AG seznanil novince, kako je s štipendijami, kakšne so perspektive za novo generacijo. »Potreba po strokovnih kadrih je velika, zlasti na osemletkah po podeželju in v kulturno umetniških družinah, kjer bo potrebno zaposliti amaterske vzgojilce z modernimi solalnimi strokovnjaki, ki bodo skušali dvigniti kulturno prosvetno udejstvovanje teh društev na umetniško raven. Težava je sedaj v tem, da se vsakdo brani tega poklica, ker ga AG usposablja za delo po njih in srednjih glasbenih solah in orkestrih. Zato bodo ustanovili na zra demiji teoretsko-učiteljski oidelek, ki bo usposobil kader prav za poučevanje na osemletkah in KUD.«

O zaposlitvi v orkestrih je tovariš Ukmar opozoril novince, da bodo čez štiri leta orkestri že polno zasedeni in bo za angamta oidično praktično znanje.

Sprejem novincev je lepo uspel in kaže, da študentska organizacija ve, kakšne so njene naloge.

IGY

Beseda o Antonioniju

Kadarkoli govorimo ali pišemo o filmih Noč, Avantura ali Mrk, vselej nam uide beseda na njihovega ustvarjalca, režiserja Michelangela Antonionija. Kot bi podzavestno čutili nenavadno tesno povezanost tega ustvarjalca z njegovimi deli. In res je Antonioni ne le režiser, temveč popolen avtor svojih filmov: vse v njih, njihova vsebina in izraz, je prežeto z duhom in miselnostjo, ki sta svojska, posebna in zato prav značilna zanj.

Antonioni — to ime je postalo danes za filmski pripovedni slog, za filmski jezik, ki se izraža v blago tekočem ritmu, dolgih posnetkih in prav tako dolgih minutah tišine. Po kritiki, ker je to le del tistega, kar je in pomeni Antonioni. Če hočemo dognati njegov resnični pomen, namreč kaj dejansko predstavlja danes Antonioni kot umetnik in še posebej kot filmski ustvarjalec, tedaj se moramo predvsem zavedati vseh tistih problemov, ki jih tako vztrajno zastavlja v svojih delih. Mislim, da dajejo Aantonioniju njegove miselne preokupacije značilno potezo; njegov izraz zanje je prišel vedno redno in odvisno od njih samih.

Prav v tem površnem pojmovanju, ki reducira vse tisto, kar je Antonioni, predvsem (ali pa celo zgolj) na vprašanje stila, namreč vidim vrok za nesporazume, ki se pojavljajo in ponavljajo med gledalci ob vsakem njegovem filmu: ene nardušji, za druge je film moreč in dolgočasen. In prav zato hočem poudariti tisto drugo, kar je neločljivo povezano s pojmom Antonionijeve osebnosti — njegovo vsebino, tiste njegove teme, ki ga vsega obeloda in h kateri se vedno znova vrača: vprašanje morale in sicer prav te iz današnje dobe in sveta. In če je pri tem Antonionijev pogled uprt predvsem na določeno družbo in na določen razred, to še zdaleč ne pomeni, da veljajo njegove ugotovitve le njej in njemu. Tu so samo še neposrednejše in ostreješe.

Clovekova osamljenost, njegova izgubljenost in zmedenost v današnjem svetu, zlasti pa popolen konformizem na področju njegovih čustev, so tisti problemi, ki jih Antonioni v svoji filmski trilogiji Avanturi, Noči in Mrku vedno znova odpira, raziskuje in — ne razreši. Naravnost presenetljivo je, kako so si notranje zgradbe vseh teh treh filmov podobne: oblikovno in vsebinsko izredno skrbno izdelani in v vsakem pogledu zaokroženi v smiselno celoto, se v resnici nobeden izmed filmov ne konča. V njihovem koncu je že začetek — nove avanture, nove noči, novega mrka, v njihovem začetku že slutimo konec (Annino izginotje, obisk pri na smrt bolem Tommasu, razdor med Vittorio in Riccardom).

Ženska ima pri Antonioniju poseben pomen. V vseh treh filmih ji je dal vodilno vlogo, ji namenil posebno poslanstvo: prav ona je nosilec njegovih stremeljenj za resnico, lepote in nonkonformizma — temi atributi prave ljubezni. In zato prav ona od-

kriva prepadanje te ljubezni, ki ga prinese navada (Avantura), umik v udobno življenje (Noč), nepremostljiva razdalja, ki vlada med današnjimi ljudmi (Mrk). Ob njej Antonioni zaključii film; konec je razhod, ki ga porodi spoznanje nemogočnosti resničnega zbliljanja. Razhod, ne pa predaja laži in konvencionalnosti. Antonioni ne položi oročja, Claudia, Lidia in Vittoria ostanejo še naprej iste, prav tako nekonvencionalne, kakor so bile na začetku.

Antonioni ljubi lepoto, nardušuje se nad njo, kjerkoli jo sreča. Vselej se ji je pripravljen pokloniti, ji plačati svoj davek s posnetkom. Vse v njegovih filmih kaže na to njegovo predanost, pa tudi na čut in smisel za lepoto. Gradnja posnetkov in prelivi so skrbno preštudirani in dognani že skoraj do popolnosti. In Antonioni je tudi čarovnik clovekorega čustvenega življenja. Nenehno se srečujemo v njegovih filmih z nenadnimi čustvenimi preobratii: še prav posebno v Mrku, (Vittoria, ko se razide z Riccardom, nenadoma obstoji in se oere za njim. Pravo besedo se spomnimo šele takrat, ko je prepozno. Neizrečena umre v nas. Vittoria se veselo poigrava z vodnim curkom. Z mokro roko se dotakne svojega obraza. Nenadoma je resna: spomnila se je roke utopljence.) Mar ne zahteva v vsem tem Antonioni od gledalca, da tudi on sam zaznava, občuti, da je prisadel?

Danes vam še orok poreče, da nima časa. Ljudje predo v kino, zato da prejmejo zgolj čutni dražljaj, da se zaabavajo in nato film čimprej pozabijo. Antonionijev filmski jezik jim je prepodaen. Toda Antonionijev jezik ni le oblika, način, ampak je tudi vsebina. Zahteva, da je gledalec prisoten.

Ingo Paš

Monica Vitti kot Vittoria v Antonionijevem filmu Mrk

Kazimierz Orlos

Dekle v čolnu

Vedno smo ju zagledali v majhnem čolnu, ki se je počasi pomikal ob obali jezera proti bledeozelenemu ločju in temnim gozdom. Vodni tok je izdolbel majhen zaliv, ob katerem je bila vas, zaradi gozda skrita našim očem. Ob večerih se je slišalo do nas lajanje psov in oddaljeno zvonjenje.

Najbrž sta živela v vasi, saj je njun čoln prišel vsak dan iz zaliva. Dekle je sedelo na prednjem delu, mož pa je veslal. S prostora, od koder smo opazovali, se nam je zdelo, kot da bi delal to z veliko muko. Vedno sta imela s seboj tudi velikega psa, ki je sedel zadaj in opazoval gospodarjeve gibe.

Bilo je kot da se ne zanimata za ničesar drugega kakor za počasno beslanje ob obali. Ničesar drugega nismo opazili. Končno bi nam lahko tudi pomahala, pa nam nista nikoli.

Dekle je moralo biti lepo. Nostio je modro obleko, njeni zlati lasje pa so bili kot čelada. Sonce se je v tej celadi iz las bleščalo tako jasno kot v vodi. Nikoli nismo opazili, da bi se ozrla proti nam, čeprav smo delali precej hrupa. Brž ko smo opazili njun čoln, je Wladek nastavit ploščo, Monkey pa je stekel k obali prat posodo. Glasovi so se širili daleč preko vode.

»How much do you love me?
I love you more than all the world.«

je kričal pevec s plošče, mi pa smo med tem že tekli proti naši jadnici. Počistili smo kasneje. Pustili smo prazne sotoire in jadrali daleč proti odprtemu jezeru. Jadra so se napolnila z vetrom in »lastovke« je hitro rezala valove. Kričali smo, viiskala in peli. Sonce je s svojimi širokimi rokami počivalo na vodi, tako da je bila gladina jezera kot iz zlata. Veter nam je prinašal vonj po gozdovih, nad nami so krožili galebi.

Mali črni čoln smo pustili daleč za seboj, kmalu ga nismo mogli več videti, kakor da bi ga nikoli ne bilo.

Jezero je bilo veliko kot morje. Jadrali smo, se vadili in vrteli okoli jambora. Proti večeru, ko je voda postajala temnordeča od zahajajočega sonca, smo se vrnili v tabor. Že od daleč smo lahko videli naše bele sotoire na obali. Lajanje vaških psov se je slišalo daleč preko vode. Nebo je postalo temno, kmalu so se pokazale zvezde. Jedli smo v žerjavici pečen krompir in se veselili ribe, ki jo je ujel Monkey. Ko smo ležali v sotoiri, smo si pripovedovali umazane sale, govorili o svojih bivših dekletih, o znancih, potem pa zaspali. Zjutraj nas je zbudil hlad. Potem je vželo sonce, da se je gladina jezera bleščala kot srebro. Umili smo se z velikim hrupom v hladni vodi. Skakali smo po jasi, pod drevesi, okoli sotoirov. Rasel je dan in ptice so pele na ves glas. Kmalu smo bili pripravljeni za naš dnevni izlet na veliko jezero. Pozajtrkovali smo, potem, okoli devetih, pa smo navadno gledali za malim črnim čolnom. Občudovali smo dekletove zlate lase, ki so se bleščali v soncu.

»Lepa mora biti,« je rekel Monkey in stekel prat posodo.

»Ta fant je neko strašilo,« je rekel Wladek, saj niti veslati ne zna.«

Vzel je ploščo s staro »How much do you love me?« in jo nastavil. Pevec je kričal, mi pa smo se smejali.

Nenadoma je Monkey zavpil:

»Hej, vi v čolnu! Pridite sem!«

Ne vem, če sta slišala. Verjetno ne, ker sta bila že precej daleč. Morda pa tudi sta, saj se zvok sliši daleč preko vode. Wladek je rekel:

»Fant gre lahko naprej. Pokličii samo dekle. Rad imam njene lase.«

Piotr se je smejal: »Stavim, da je lepa. Ženska s takimi lasmi mora biti lepa.«

Tisto jutro smo ju zopet videli. Njun čoln je počasi priplul iz zaliva in se premikal vzdolž obale v temni senci, ki so jo gozdovi metali na vodno gladino.

»Zanima me, kam gresta,« je rekel Wladek. »Vedno ju vidimo in ne vidimo, kaj delata.«

»Morda lovita ribe,« je domneval Piotr.

Monkey je bil na obali in kot po navadi pomikal skodelice. V roki je imel čašo.

»Fantje,« je dejal, videjo imam. Ste zanj? Morate biti.«

»Kakšno idejo?« je Wladek vpil preko glasu, ki se je širil iz gramofona. Preko vode so zvenele besede:

»I love you more than all the world,
More than Tahiti. You're like the wind,
Oh!«

»Dobro, lahko se pretvarjam, kakor da hočem ugrabiti njun čoln. Ko pa bomo tik njiju, bomo obrnili in ju bodo zadeli samo naši valovi!«

»To je dobra misel,« je rekel Piotr, »zares imam rad njene lase.«

»Dobra zate, Monkey,« je vpil Wladek. »Jaz nanjo niti pomislim ne. To je gizdalniško.«

»Naredimo to, fantje,« je rekel Monkey. »Ni veliko časa! Ne moremo jima slediti do druge obale, razen tega pa še ne vemo, kam bosta šla.«

Hitro smo opravili. V nekaj minutah smo pomili posodo in uredili postelje. Monkey je še pogasil taborni ogenj. Počasi smo odjadrali ob močvirju, veter nas je upogibal kot veje na polju.

»Kakšen čuden trio,« je rekel Piotr, »dekle, prijatelj in pes. Nobenih drugih prijateljev nimata, vedno sta sama. Lahko bi se smejala ali pa se gibala po čolnu, onadva pa samo sedita. Monkey, si sploh kdaj slišal, da bi njen prijatelj pel?«

»Ne, saj sem rekel, da je strašilo. Smešno, da hodi tako dekle z njim,« je odurnil Monkey.

»Kaj veš, kaj dekle hoče?« je rekel Wladek. »Morda pa je bogat.«

»Morda,« se je Monkey strinjal.

Povečali smo hitrost. Veter je pihal od obale in jadra so se napela kot polna vreča. Če bi se smer vetra spremenila, bi jadra plapolala kot velika krila. »Lastovke« je ležala na strani, da so nam drobne kapljice vode škropile v obraz kot dež. Obala in naša dva sotoira sta se oddaljila. Na levi je bila pred nami odprto jezero. Voda se je bleščala v soncu, od obale so prihajali galebi. Zaliv je bil na

desni. Opazili smo belo hišo na oddaljeni obali. Prav pred nami je bil temen pas gozdov in v njihovi senci mali črni čoln.

Dekletovi lasje so se kot po navadi zdeli kot zlata čelada. Nostila je isto modro obleko. Mož je veslal. Čim bliže smo bili, tem jasneje nam je bilo, da ni ravno strokovnjak. Vesla so se neenakomerno potapljala v vodo in čoln se je počasi premikal.

»Dobro lahko opravimo. Ko pridemo čisto zraven, prevrtno čoln in upam, da bo vsaj zdaj počisto skočil,« je predlagal Monkey.

»Dekle ujamemo, njega pa pustimo, da se utopi. Lahko ga še udarimo z veslom,« je rekel Wladek.

Smejati smo se. Jadrnica je drsela proti nasprotniku, vrvi so škripale, izza kljuna pa je voda pljuskala po nas.

»Lepo je najbrž videti,« je rekel Piotr, »z obale se mora videti bela jadrnica kot ptica, ki kroži nad vodo. Vsi štirje smo močni in zagoreli. Dekletu bomo gotovo bolj privlačni, se vam ne zdi?«

»Stavim, da bo imela nas raje kot tega slabica. Pogled, kako vesla,« Monkey se je rogal. Stal je na pramcu »Lastovke«. Gledali smo njegov zagoreli hrbet in gozdove na obali.

»Zaboga, ali ne vidita neba in gozdov? In bleščečega zlata na vodi. Delata se, kot da jih ni,« je rekel Wladek.

»Kakšne lepe lase ima ta ženska,« je Piotr ponovil. »Nisem še videl kaj takega. Bogue, če se ponoči tudi bleščijo.«

»Eh, ali sem že povedal tisti dovtip o prostitutki in Kitajcu?« je vprašal Monkey čez nekaj časa. Obrnil je hrbet obali in malemu čolnu. Nihče ni odgovoril in Monkey je začel: »Star Kitajec je srečal prostitutko...«

»Ne vem, če nas vidita ali ne,« ga je prekinil Wladek.

»Ali pa se pretvarjata,« je rekel Piotr. »Tu je meja. Lepo mora biti videti. Lastovkina jadra so bela kot mleko.«

»Pravočasno nas bosta zagledala, morala bosta. Dobro, Kitajec in vlačuga...«

»Tiho bodi,« je rekel Piotr, »povej pozneje, zdaj smo že preblizu. Opazovali moramo.«

Vsi smo se obrnili in opazovali mali čoln. Precej star je že bil. Slišali smo lahko udarce vesel ob vodo. Dekle je negibno sedelo na

pramcu. Možak je veslal. Samo pes je vstal in nas opazoval.

»Lep policijski pes,« je rekel Wladek. Drseli smo naravnost proti njima. Zdaj smo jih lahko videli čisto jasno. Mladi mož je bil s svojim bledim obrazom nagnjen in nas ni pogledal. Ko so vesla udarila ob vodo, je nagrbnil čelo. Nosil je suknjico, čeprav je bilo toplo.

Dekle je bilo zelo lepo.

»Kakšna punca,« je šepetal Monkey.

Zlata čelada iz las se je obrnila. Njene modre oči so bile kot voda ali nebo.

»Kakšne lepe oči,« je šepnil Piotr.

Obrnili smo, ko smo že skoraj zadeli. Valovi izpod našega pramca so udarili ob njun čoln. Mož v starem suknjicu se je obrnil. Videli smo njegova očesne jamice; bile so velike in temne. Njegov obraz je bil razburjen. Odbrzeli smo mimo, vendar smo še lahko slišali njun pogovor.

»Kaj je to?« se je obrnil k dekletu. »Kdo je bil to?«

»Nič. Samo jadrnica,« je reklo dekle. Ni nas pogledala. Ni nam privoščila niti pogleda, čeprav smo skoraj trčili ob njun čoln.

»Oh jadrnica, da,« je rekel fant. Obrnil se je in začel veslati.

»Potisni bolj z desnim veslom. Preveč smo zavili na levo.«

Mali čoln se je še enkrat stresel, potem pa obmroval. Pes je zopet sedel in spet smo lahko slišali samo udarce vesel. Jadrali smo na odprto jezero. Jadra so bila napeta in voda se je penila za nami. »Slep je,« je rekel Piotr. »Nismo vedeli, da je slep.«

Opazovali smo, kako je mali čoln počasi izginjal proti gozdovom. Voda je bila kot srebro in galebi so nas preletavali.

Monkey je legel na pramcu. Topli prsti vetra so božali njegov goli hrbet.

»To je življenje,« je rekel Monkey, »to je življenje...«

Piotr se je obrnil in ga pogledal.

»Lahko si nezažadovoljen enkrat! Za božjo voljo, moreš biti neza-

dovoljen še kdaj?«

Prevedel J. P.

Filharmonija

V novi sezoni

Letos bodo v filharmonični dvorani prirejale zaključene cikle koncertov tri naše glasbene ustanove: Slovenska filharmonija, Koncertna direkcija Slovenije in RTV Ljubljana. Prvi dve sta večino svojih koncertov vključili v abonmaje, RTV pa ni toliko odvisna od publike v dvorani, da bi ji bilo to potrebno. Abonmajskih koncertov je štirideset (SF 3 abonmaji po 8, KDS 2 abonmaja po 8). Koncerti orkestra RTV so štirje, SF in KDS pa sta planirali še okoli deset izven-abonmajskih koncertov.

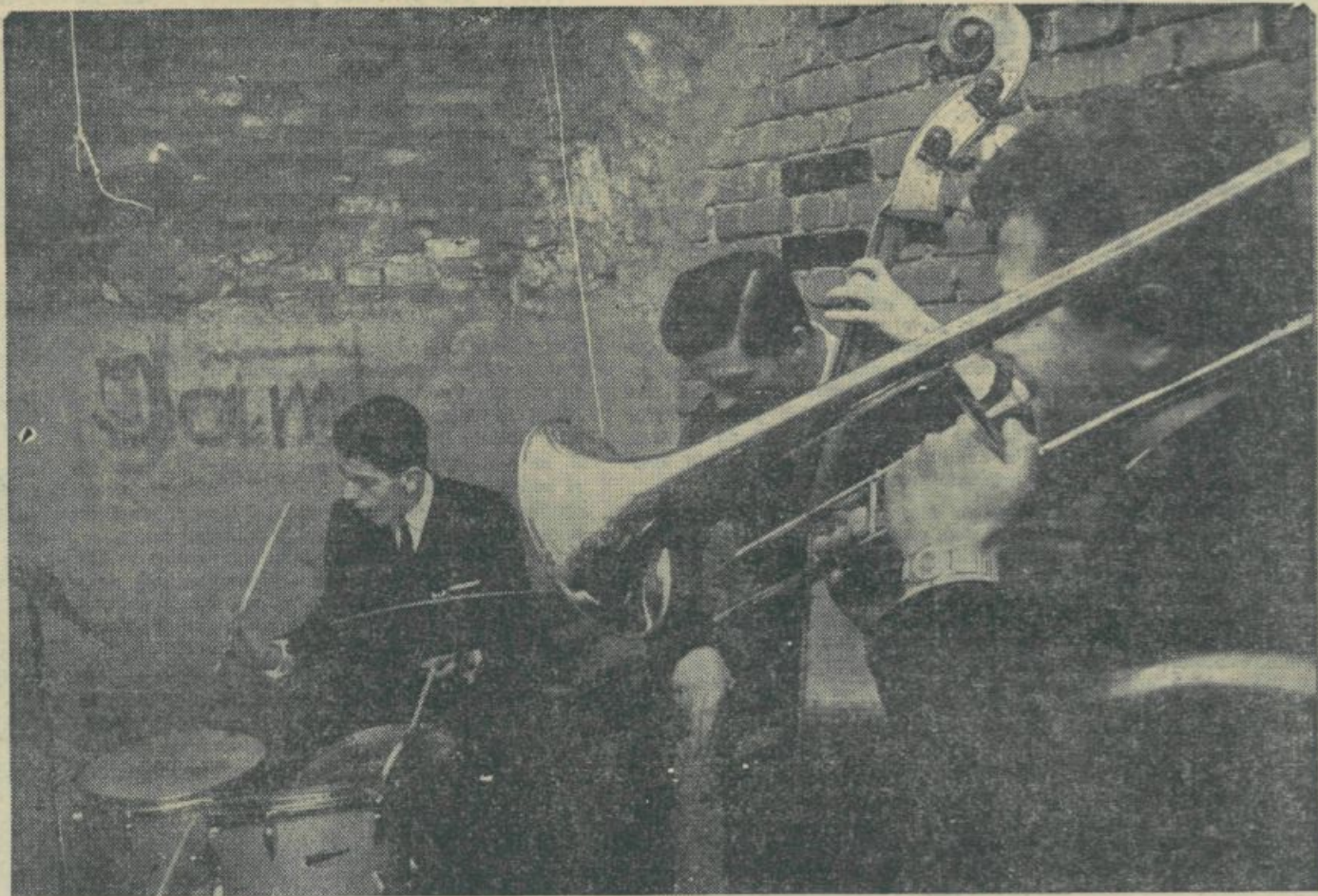
S številom koncertov smo torej lahko več kot zadovoljni. V nekem pogledu je koncertov celo preveč. Mislim namreč na orkester Slovenske filharmonije. Okrog 30 koncertov z različnim programom je zanj prav gotovo zelo težka naloga, ki lahko negativno vpliva na kvaliteto. Kljub temu bi v bodoče ne kazalo zniževati že enkrat dosežene kvantitativne ravni koncertov. Perspektiva za rešitev tega vprašanja se odpira z orkestrom RTV, ki z letošnjim ciklom koncertov dokazuje, da dosega vedno večjo kvaliteto in ima vse možnosti, da v bodoče kot koncertni ansambl deloma razbremeni orkester SF. Tudi konkurenca, ki bo na ta način nastala med obema ansambloma, bo le stimulativno vplivala na dvig ravni naše glasbene reproduktivne kulture.

Letošnji koncerti radijskega orkestra prinašajo tudi zanimivo novost v programski zasnovi. Program vsakega koncerta je oblikovan stilno enotno: na prvem bodo izvajana klasicistična dela, na drugem sodobna jugoslovanska, na tretjem malo poznana romantična in na četrtem sodobna tuja dela. Ne samo, da je takšen sistem pogoj za celovito vzdušje posameznih večerov, ampak tudi navaja poslušalca k adekvatnemu presojanju tega ali onega dela določene dobe, saj je možna primerjava z enakimi deli. S tem se vzgaja poslušalčev estetski okus.

Prav zato je škoda, da Slovenska filharmonija ne nadaljuje več s cikli Beethovenovih del, velikih simfonij in podobnim, s katerimi je v preteklosti vzpodbudno začela. Jasno je, da ima SF kot osrednja koncertna ustanova vrsto obveznosti in nalog, ki jo ovirajo pri svobodni sestavi programa. Vendar bi bilo škoda začeto delo prekiniti. Letos je (z izjemo celovečernih del) na žalost en sam stilni koncert: večer Mozartovih del. Zato pa je na programu vrsta drugih pozitivnih novosti. Predvsem bi rad omenil tri velika vokalno-instrumentalna dela: Beethovenovo Miso solemnis, Bachov Janezov pasijon in Verdijev Requiem. Takšna dela smo v zadnjem času pri nas zelo malo izvajali in je zato za njih veliko zanimanje, saj spadajo med standardna dela koncertne literature. Kolikor vem, bosta Misa solemnis in Janezov pasijon na sporedu prvič po vojni. Dobra sprememba standardnega sporeda je tudi vrsta manj poznanih del: Regerjeve Variacije na Mozartovo temo, Bartokov Divertimento za godala, Blacherjeve Variacije na Paganinijevo temo in še vrsta drugih. Tudi slovenski sodobni ustvarjalnost posveča SF vso potrebno skrb; izvedenih bo deset domačih del. Pač pa ni na sporedu niti enega dela drugih jugoslovanskih avtorjev. Priložnosti za njihovo uvrstitev v program je verjetno dovolj, saj je bilo lani skoraj na vsakem koncertu na sporedu eno jugoslovansko delo.

Koncertna direkcija Slovenije je, kot pretežno administrativna ustanova, pač najbolj odvisna od ponudb izvajalcev. Zato je tu težko govoriti o neki načrtni programski politiki. Kljub temu bo letos na sporedu nekaj slogovno zaokroženih koncertov, kar kaže, da že tudi nekateri izvajalci radi sestavljajo programe stilno. Anton in Hilda Dermota bosta izvajala Schubertov ciklus samospelov Zimsko popotovanje, Zagrebški godalni kvartet bo igral tri Beethovenove kvartete, Bachorchester iz Leipziga ima na sporedu štiri Bachova dela, itn. S časom bi bilo torej tudi tu mogoče organizirati večje zaokrožene stilne programe, na primer ciklus Beethovenovih kvartetov, Bachovih klavirskih del in podobno.

Kristijan Ukmarič

Newport 63

Če označimo lanskoletni jazz festival v Newportu, ki je potekal dve leti po tistih sramotnih dogodkih, ko je prišlo med publiko celo do krvavih obračunavanja, kot ponovno afirmacijo tega pomembnega dogodka, pa pomeni letošnji, deseti po vrsti, že dosti več kot zgolj rehabilitacijo. Približno 35.000 ljudi je prisostvovalo koncertom, ki so se vrstili to pot štiri večere.

Newport 63 je bil, gledano z umetniške plati, tipičen jazz festival: poslušali smo izredne, odlične, zelo dobre, povprečne, podpovprečne in slabe izvajalce. No, priznati moramo, da je bilo precej več onih z boljšimi pridevki.

Posebnosti festivala so bila srečanja različnih vrhunskih glasbenikov z vseh koncev sveta in taki, ad hoc amalgami, so nam servirali resnično vrhunske stvaritve.

Morda najbolj uspela dvojica je bila v petek zvečer, ko sta skupaj igrata vibrafonist Milt Jackson (spomnilo se ga iz Modern Jazz Quarteta in trobentar Dizzy Gillespie. Preden se je pridružil Milt, je Gillespie izvajal s svojo novo zasedbo, v kateri je v polni luči zablistel stari altsaksofonist James Moody, zlasti v skladbi »Round Midnight« (Okoli polnoči), nekaj zelo uspešnih, v duhu 1946, toda z mnogo večjo zrelostjo podanih skladb. Potem je zaigral še Milt Jackson in avditorij je bil kot elektriziran po izvedbi znanih »Night in Tunisia« (Noč v Tuniziji) in »Dizzy Atmosphere«.

Druga prijetna kombinacija, klarinetist Pee Wee Russell s pianistom Theloniusom Monkom in njegovimi fanti, je bila morda malce manj logična na oko, vendar ne bi dejal, da je kakorkoli zaosta-

jala za onimi prejšnjimi. Russell, ki je šele tik pred nastopom dobil partituro in tako brez vsakršne skušnje, a prva vista uspešno dopolnil zasedbo, je briljiral zlasti v kompoziciji »Blue Monk« (Otožni Monk) in v nekaterih pasajah prav tako Theloniusove »Nuttys« (Kot oreh).

Naslednji odlični par sta bila Maynard Fergusonov orkester in saksofonist Sonny Stitt, v petek zvečer. Nepozabni so bili Stitt in trobentarja Ferguson in naš Duško Gojković v skladbi »The Fox Hunt« (Lov na lisico) in »The Gipsy« (Cigan).

Coleman Hawkins in Sonny Rollins, oba vrhunska tenor saksofonista, sta nekaj stvari igrala skupaj, kar pa ni bilo najbolj posrečeno. Rollins je namreč poznan po zelo močnem tonu, nasprotno pa je Coleman Hawkins igral kot običajno, to je zelo mehko, subtilno in sekačji staccati so kar groteskno predirali Hawkinsovo čustveno podajanje »The Way You Look Tonight« (Nocoj si taka). Morda je bilo tokrat malce krivo tudi ozvočenje, ki pa je bilo drugače izvrstno.

Kritiki so najbolje sprejeli kvartet Gerryja Mulligana (Mulligan bariton saks, Bob Brookmeyer, ventil-trombon, Bill Crowbas in Dave Bailey-tolkala), kateremu sta se pridružila v petek zvečer še Art Farmer s flugelhornom in kitarist, — po letošnjih ocenah jazz kritikov je na prvem mestu, — Jim Hall. Poznalo se jim je, da so že večkrat nastopali skupaj in zato dovršena vigranost ni bila prenetljiva, vseeno pa pozdravljena z gromkimi ovacijami, zlasti po in med izvedbo »Theme for Jobim« (Tema za Jobima) in »Blueport«.

Glosa o kriteriju

Že dlje časa srečujemo na kulturni strani našega osrednjega slovenskega dnevnika gledališke kritike, katerih avtor si je očitno postavil za cilj, da bo z akademskih višin lepo po vrsti sodil in obsodil vso sodobno domačo, zahodnoevropsko in ameriško dramatik, kar je je bilo ta čas uprizorjene v Drami, medtem ko gledaliških del sodobnih vzhodnih avtorjev še ni mogel oceniti, ker jih doslej na tem odru skorajda nismo srečali. Pri tem opraviu je omenjeni kritik vseskozi zelo načeljen in sam sebi zvest, zlasti nerazumevanju duhovnih dilem sodobnega človeka, s katerimi se spopada večji del te dramatike, čeprav te dileme tudi naši družbeni situaciji niso povsem tuje. Več kot na dlan je, da mnoge izmed njih ni mogoče zanikati ali jih izolirati na posamezne družbene komplekse, čez meje katerih ne segajo. Intelektualni duh jih občuti verjetno dosti bolj od ostalih in jih skuša tudi po svoje reševati; kolikor je teh prizadevanj, toliko je poti do resnice in vsaka je v nekem smislu prava. Zlasti pa to velja za umetnost in še posebej za (sodobno) dramatik, ki je v tem pogledu najbolj aktivna in najbolj mnogolična.

Omenjeni kritik se vseskozi spopada z idejnimi izhodišči te dramatike, toda s

poziciji, ki zdajšnji duhovni situaciji (tudi pri nas) ne ustrezajo več, zakaj kriterijem, na osnovi katerih je mogoče potem izreči kolikor toliko pravično sodbo o nekem ustvarjalnem dejanju, brez dvoma daje vsebinsko konkretna miselna izkušnja, če pa te ni, tedaj je jasno, da tisti, ki s temi kriteriji rokuje, ne živi z današnjo duhovno situacijo, niti se ne pogloblja vanjo. Posledica tega je, da so njegove sodbe aprioristične in zaradi tega medlo dokumentirane in nepripriljive. Ta kritika očitno priznava le svojo lastno vizijo sveta in je izredno nestrpna do vseh tistih duhovnih prizadevanj v svetu, ki tej viziji ne ustrezajo, ker se v njihovem ozadju skriva drugačna filozofska pozicija in drugačen odnos do resničnosti, kot ga zahteva njen avtor. Tu gre očitno za neomajno kritično zvestobo samemu sebi. Toda že večkrat se je izkazalo, da je taka zvestoba sicer lahko pomembna moralna norma, ne more pa biti kolikor toliko objektivno merilo pri vrednotenju sodobnih duhovnih pojavov, saj vseskozi izpričuje okorelost in premajhno razumevanje za nova in nova prizadevanja človeške misli v nenehnem iskanju resnice današnjosti. Granik

Med uspešne nastope lahko štejemo še tele: Newport Festival All-Stars z Budom Freemanom, tenor saks, Newport »house band« s tenoristoma Zoot Simsom in Hawkinsom, perspektivnima trobentarjema Howardom McGheejem in Clarkom Terryjem. Zlasti prijeten je bil Terry z znano kompozicijo »Stardust« (Zvezdni prah). Trio pianista McCoy Tynerja, gosta Charlie Mariano, alt saks, pa Clark Terry, so izvrstno podali »My Funny Valentine« (to skladbo so med festivalom menda največkrat izvajali). Manj uspešni so bili trio Ramseyja Lewisa s svojim neokusnim eksperimentiranjem in neka čudna zasedba z dvema tamburicama.

Sobotni večer so prav prijetno izpolnili flavist Herb Mann s svojo bossa nova zasedbo in le malo predolgimi izvajalnji »Samba de Orfeo« in »Sapica« (The Soft Winds). Čeprav zelo, zelo dober, je bil tudi tenorsaksofonist John Coltrane občutno predolg. Impresije je izvajal nič manj kot 22 minut.

Višek sobotnega večera so nam pripravili Julian Adderley — Cannonballov kvintet in tenorsaksofonist, oboist in flavist Yusef Lateef. Cannonball s altom, njegov brat Nat s kornetom in Lateef, so s pomočjo odlične ritmične spremljave tako eksplozivno podali »Jive Samba« in »Dizzy Bussiness«, da je avditorij še dolgo nato zahteval ponovitev.

Vsaj tako močno in prepričljivo, poleg seveda že dobro poznanih kvalitet, sugestivnega, visoko intelektualistično akcentiranega variriranja, je bilo izvajanje kvarteta Davea Brubecka skladb »Take Five« in »A Raggy Watz« v tritetrinskem taktu in — tu je bil altsaksofonist Paul Desmond sijajen — »You go to my Head« (Mislim nate).

Nastop pevcev pomeni za večino majhno olajšanje, več ali manj prijetno spremembo napetosti. Letos je imel največ uspeha mladi Joe Williams z interpretacijami bluesov »Come Back, Baby« (Vrni se, baby), »In the Evening« (Zvečer) in »Some of This and Some of That« (Nekaj od tega in nekaj od onega). Nina Simon, nova zvezda med pevkami jazza, je odlično izvedla »Black Swan« (Crni la bod) in bila absolutno predolga v »The Medium« (Sredina). Stare znanke Nancy Wilson in Dakota Staton so iztirile malo stran od jazza, izzvenele so malce preveč popularno zabavno. Pevski trio Lambert-Hendricks-Bavan seveda ni isto kot prejšnji Hendricks-Lambert-Rose, kar se je izkazalo tudi to pot, vendar ne moremo zato karati izključno miss Bavan.

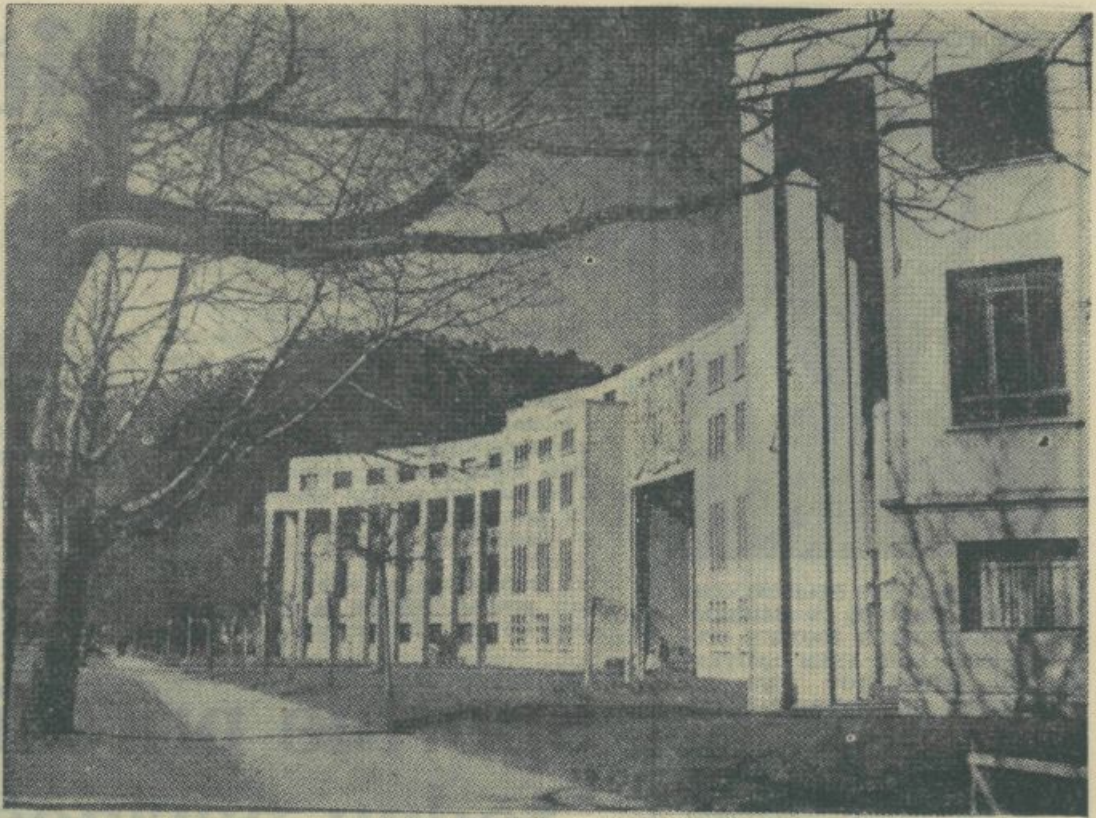
Poleg Fergusonovega smo imeli priliko poslušati še velika orkestra Duka Ellingtona in Stana Kentona. Vsak po svoje sta doprinesla k zelo prijetnemu zaključku programa. Odlični izvedbi skladbe »Stempia at the Savoy«, Stana Kentona je spet največ pripomogel altist Charlie Mariano. Ellington je v soboto na stopil z nekakšnim pregledom starih in novih stvari. Predstavil je nekaj odličnih solistov, altist Johnny Hodges pa je moral celo ponavljati »Things Ain't What They Used to Be« (Ni tako kot je navadno).

Omeniti je treba še kopico raznih reporterjev, predstavnikov radijskih, TV in gramofonskih družb, kritikov, lovcev na avtograme, laikov, poznavalcev in polpoznavalcev, prodajalcev spominčkov, potreščin in raznih jedi in še in še, pa dobimo nekako grobo uokvirjeno sliko letošnjega jubilejnega festivala jazza v Newportu.

Bachillerato

jamči —

toda kaj?

Medicinska fakulteta Univesidad de Concepcion

Preden bi opisal sistem in pogoje študija v Čilu, bi pripomnil, da temeljijo vsa izvajanja zgolj na lastnih opažanjih v času študija, obenem pa se ne dajo aplicirati na kako drugo državo latinske Amerike. Nemogoče je primerjati Čile z Brazilijo, kjer vladajo npr. popolnoma drugi ekonomski zakoni. Ne dajo se primerjati s Paragvajem, kjer diktatorstvo še vedno zavira svoboden razvoj dežele.

Sistem šolstva

Solanje v Čilu traja dvanajst let. Deli se na prvih šest osnovnošolskih let in na preostalih šest gimnazijskih let. Razen državnih šol — Liceos — v teh je šolanje brezplačno, je še precej privatnih šol — Colegiosov. Kakorkoli že, v odloku o enotnosti šolstva mora letno povprečno 2/3 profesorjev opraviti državni izpit (tudi tisti iz privatnih šol), vsi učenci privatnih šol pa morajo vsako leto opravljati izpit iz vseh predmetov pred državno komisijo. Razen tega so v državnih in privatnih šolah končni izpiti po šestem in dvanajstem letu šolanja, ki se vršijo v mesecu novembru ali decembru. Takoj za tem pa sledi, imenujemo ga lahko končni izpit, bachillerato, ki zajema snov vseh dvanajstih let. Po uspešno opravljenem končnem izpitu se lahko kandidat vpiše na univerzo. Bachillerato jamči, da je dijak sposoben za študij na univerzi.

Srednje šole se ne razlikujejo po učnem načrtu, čeprav vsaka šola posveti več pozornosti enemu izmed predmetov. Izredne važnosti pa je končni izpit, ki odloči, katero smer bo študent vpisal na univerzi: umetnost ali znanost s splošnimi predmeti, filozofijo, jezike, zgodovino Čila in državno pravo.

Izpiti na osnovnih in srednjih šolah so dali pozitivne rezultate, toda bachillerato — končni izpit, ki naj bi pokazal uspeh dvanajstletnega študija, je povzročil v ljudeh, ki se direktno ali indirektno ukvarjajo s šolstvom, vročo kri. Zgodilo se je, da je v januarjem roku padlo 2/3 dijakov, od teh pa je le tretjina uspešno opravila izpit v naknadnem roku. Majhno število študentov ni dovolj zaposlilo univerzo oz. fakultete, tako da so morale fakultete z naknadnimi izpiti posredovati in zvišati število za študij sposobnih ljudi. Kljub vsemu pa se vedno bolj uporabljajo moderne metode testiranja, ki vsekakor veliko pripomorejo k realni oceni študenta.

Vrste univerz

Čile ima danes osem univerz in od tega šest pod državno kontrolo (te dobivajo državno subvencijo), ostali dve pa sta privatni. Prva univerza v Čilu je bila ustanovljena leta 1842 v Santiagu in nosi naziv »Universidad de Chile« Ustanovitelj je bil pomembni čilski pisatelj Andrés Bello.

Blizu 20.000 študentov obiskuje univerzo v Santiagu, ki je za nekatere predmete edina, ki lahko podeli akademski naslov. Na jugu Čila sta dve privatni univerzi in to Universidad de Concepcion s 3.000 študenti in Austral universidad. Obe sta brez kake večje tradicije. V severnem čilskem pristanišču Antofagasta je Universidad del Norte, ki ima le rudarsko fakulteto.

Vse ostale univerze so pod nadzorstvom Vatikana (še posebej Universidad Católica v Santiagu s 3.000 študenti in

univerza v Valparaisu s 1.200 študenti) in so dostopne sinovom in hčerkam premožnih staršev.

V Čilu poskušajo z decentralizacijo šolstva, kar je karakteristično za vse dežele latinske Amerike. Toda ne verjamem v praktičnost decentralizacije, saj je prav tako kot v Čilu tudi v ostalih državah Latinske Amerike značilna koncentracija prebivalstva na malem prostoru, ki je nastala zaradi geografskih pogojev ozemlja.

Splošna organizacija visokošolskega študija

V Čilu ni mogoča izbira študija. Tudi je nemogoče svobodno izbrati kombinacijo predmetov, celo ni mogoče izbrati predmeta na fakulteti, če jih je več na razpolago. Kajti zaključni izpit na gimnaziji določi fakulteto in oddelek bodočega študija. In da študij še bolj spominja na srednjo šolo, se vršijo predavanja tudi v soboto. Študentje so razdeljeni po razredih, imajo urnik, katerega se morajo natančno držati. Fakulteta se loči od srednje šole le po tem, da so nekatera predavanja neobvezna, vendar študentje le redkokdaj manjkajo na predavanju, ker morajo vsa-

ko »prešpricano« predavanje dodobra preštudirati in se pripraviti na test iz neposlušane snovi.

Vsi študentje prvega letnika se zavedajo da bo npr. od 400 študentov sprejetih v drugi letnik le 170. Vzdušje v letniku je precej napeto in v duhu tekmovanja — vsak se bori za eno izmed 170 mest. Mor-da se boste začudili, zakaj prepustijo v drugi letnik tako majhno število študentov. Ta omejitev je predvsem finančnega značaja in velja za fakultete z državnim finansiranjem. Tu je študij brezplačen, vendar ima država za šolstvo na razpolago omejeno vsoto denarja. Vsota pa je preračunana tako, da se lahko na določeni fakulteti vpiše v drugi letnik le 170 študentov.

Značilno za večino univerz Latinske Amerike je, da živijo med seboj precej izolirano. Odnosi med fakultetami so minimalni in še ti preko študentov. Ta izoliranost povzroča različne učinke:

Tukaj ne poznajo »studium generale«. Študent se je specializiral s svojim končnim srednješolskim izpitom za eno izmed fakultet, ki odgovarja njegovi specializaciji. Tako se zgodi, da se predava na več fakultetah npr. matematika I, vendar na vsaki fakulteti posebej, namesto da bi v

eni dvorani predavali za vse. Čeprav ni to najbolj ekonomično, je treba pripomniti, da je za študenta — specialista mnogo bolje, saj so predavanja za njegovo vejo študija mnogo bolj konkretna. To so pokazali tudi rezultati diplomantov visokih šol, ko so jih primerjali z evropskimi kolegi. Študenti iz Čila so razpolagali z mnogo večjim strokovnim znanjem kot absolventi neke evropske univerze.

Na področju socialnega skrbstva so napravili velik korak naprej, saj so študentske relativno zadovoljive, problem pa so še vedno študentski domovi, restavracije in hrana. Zdravstvena kontrola je zelo dobro organizirana, vsak vpisan študent je na pričetku skrbno zdravniško pregledan, saj obsega zdravniško poročilo o posamezniku kar 30 tipkanih strani.

Univerza kot faktor napredka

Latinskoameriške univerze ne igrajo samo vloge v nacionalni politiki, temveč so važne predvsem v znanstvenem in kulturnem razvoju države. Univerza v Santiagu je bila prva, ki je organizirala sistem visokega šolstva v Čilu, obenem pa je Čile sploh prva država v vsej Ameriki, ki uredila sistem šolstva. I.S

KONSERVATIVCI: KORAK NAPREJ

Najštevilnejša in najmočnejša študentska organizacija ZDA je USNSA, ki vodi politiko konservativne anglosaške skupine v zahodno usmerjeni Mednarodni študentski konferenci. Anglosaška skupina je povzročila s svojo politiko krizo, ki je prišla do izraza na konferenci v Quebecu, kjer je zapustilo delo konference 31 študentskih unij. Ni dvoma, da so članice anglosaške skupine uvidele svojo nelojalno politiko in pričele na razne načine to popravljati. Tako so sodelovali predstavniki USNSA na dubrovniškem seminarju, kongresu ZSJ, a naš delegat je obiskal po konferenci predstavnike USNSA v Quebecu, kjer so izmenjali svoja stališča. Zadnja napredna akcija je USNSA je peticija, v kateri zahtevajo enake pravice za vse državljane ZDA.

V juliju je ameriško združenje študentov (The United States National Student Association — USNSA) nasloвило na ameriški parlament peticijo in okrožnico, ki obravnava vprašanja državljanov pravice v Združenih državah Amerike. Najprej je združenje poslalo peticijo na različne univerze po državah. Študentje so v peticiji, ki so jo podpisali, zahtevali od parlamenta in ameriškega ljudstva, da spoštujejo svojo zgodovinsko obljubo »enake pravice za vse ljudi.« Obenem so zahtevali, da parlament uzakoni pomembne predloge o državljanskih pravicah, ki jih

je prav tedaj obravnaval. Okrožnica vsebuje dokumentacijo o borbi študentskega združenja za popolno enakost vseh študentov in mladih ljudi v Združenih državah Amerike. Letos se boj ameriškega študentskega združenja za državljanske pravice odraža predvsem v povečanem pritisku na privatne ustanove in vlado, ki bi morale po mnenju združenja preprečiti vsak poskus neuresničenja enakosti za vse Američane. Dalje se odražajo ta prizadevanja USNSA na polju izobraževanja v državah na ameriškem jugu in v prvem sodnem procesu proti eni izmed južnih držav, na katerem so si črnski študenti priborili svoje pravice. Študentsko združenje je dobilo za svoje načrte tudi večjo finančno podporo, tako da je lahko eden izmed voditeljev protirasne kampanje prepotoval južne države in si ogledal položaj. S tem si je združenje zagotovilo tudi učinkovitejšo borbo proti rasni diskriminaciji v ZDA. Iz okrožnice sledi dalje, da je USNSA nedavno pozvala tudi druga študentska združenja, naj pošljejo parlamentu deklaracije z zahtevo po soglasnosti predlogov o državljanskih pravicah, ki jih je pred kratkim predložil predsednik Kennedy. USNSA se na koncu zahvaljuje vsem združenjem za spontano in nesebično pomoč in podporo, ki so jo dali ameriškemu študentskemu združenju.

B.R.

TELEGRAMI

Kanada

»Novice iz publikacij UNESCO« je naslov zbirke pamfletov, ki jo izdaja Nacionalna komisija Kanade za UNESCO. Prva taka publikacija je izšla v juliju 1963.

Francija

Pravkar se je končal v Rouenu 11. mednarodni študentski kulturni festival v organizaciji francoske nacionalne unije študentov (UNEF). Na festivalu je sodelovalo 34 folklornih, glasbenih in dramskih skupin iz ZDA, ZSSR, Poljske, Škotske, Libanona, Turčije, Laosa in Izraela.

Zahodna Nemčija

Na letošnjem mednarodnem poletnem tečaju za mlade glasbenike, ki se je vršil med 25. julijem in 12. septembrom v gradu Weikersheim (Nordwürttemberg), je sodelovalo 150 mladih glasbenikov iz 20 držav.

Grčija

Osem grških študentov je na podlagi mnogih pozivov, ki so prihajali iz vsega sveta, spuščenih na svobodo. 25. maja so demonstrirali zaradi umora univerzitetnega profesorja in člana parlamenta Georgisa Lambrakisa. Policija, ki je skušala zatreti demonstracije, je priprla mnogo študentov, med drugim tudi to osmorico, v kateri je bil predsednik Nacionalne unije grških študentov (EFEE), Yoannis Janetakos.

PO ZDRUŽENJU STUDENTSKIH LISTOV TRIBUNE IN MARIBORSKE KATEDRE V ENOTEN STUDENTSKI LIST VSEH SLOVENSKIH STUDENTOV VAM BO SPORTNA STRAN TRIBUNE OD SLEJ IZMENOMA PREDSTAVLJALA PO ENEGA LJUBLJANSKEGA STUDENTA-SPORTNIKA TER PO ENEGA MARIBORSKEGA.

DANES JE NA VRSTI PRVI MARIBORČAN...

INDEKS IN... SMUČANJE

Srečanje z absolventom mariborske VTS, Tonetom Vogrinčcem, je bilo prav prijetno. Bil je poln vtisov z nedavnih priprav državne smučarske reprezentance. Precej časa sva se pogovarjala o težavah, ki jih je imel med poletnim treningom.

— Kdaj si se začel ukvarjati s smučanjem?
— Aktivno se ukvarjam s smučanjem že od leta 1952. Prej sem igral tenis, od leta 1954 pa tudi roket. Za smučanje so me navdušili starši in zdaj je postalo bistven del mojega življenja.
— Koliko časa porabiš za trening?
— Treniram vsak dan, seveda je trening pred sezono pospešen. Prav sedaj treniram kot še nikoli in mislim, da uspehi na letošnjih tekmovanjih ne bodo izostali.

— Kaj misliš o športni sreči v tvoji panogi?
— To je težko govoriti, mislim pa, da igra veliko vlogo. Posebno odločilna je takrat, če že dolgo časa treniraš. Takrat ti lahko pripomore k uspehu.
— Si že nastopal v tujini?
— Vsako leto tekmujem v Italiji in Avstriji.
— Najprijetnejši trenutek v tvoji karieri?
— Pred kratkim smo bili igralci našega rokometnega moštva rehabilitirani in prvo tekmo smo kompletno igrali proti Slovanu. Vsi so pričakovali naš poraz, toda igrali smo požrtvovalno in zmagali. Moji najprijetnejši smučarski trenutki so vsekakor potekali na Etni, aprila lanske leto.
— Tvoja prihodnost?
— Vse je odvisno od mojih uspehov. Glede na pospešeni trening pričakujem veliko, saj sem precej napredoval. Največ je odvisno od sreče.
— Recept za študij poleg športnega udejstvovanja?
— Načrtno je treba vsklajevati treninge in študij.
— Tvoj vzornik?
— Vzornika nimam, pač pa sem se od naših vrhunskih tekmovalcev marsičesa naučil.
— Konjiček?
— Za sedaj moja vespa, sicer pa je moj konjiček prehodnega značaja.
— Trenutno največja želja?
— Rad bi šel kot član študentske reprezentance na univerzijo v Čehoslovaško.

I. P.

Letos prvič — obvezna telesna vzgoja

STROJNIKI, NARAVOSLOVCI IN TEHNOLOGI ŽE VADIJO

12. oktober je bil dan, ko je bila izvedena prva ura novega predmeta — telesne vzgoje na univerzi. Na priporočilo univerzitetnega sveta vsem fakultetam sta že v letošnjem šolskem letu strojna fakulteta in fakulteta za naravoslovje in tehnologijo uvedli v učni program predavanja I. letnikov tudi predmet »telesna vzgoja«.

V informacijo študentom ostalih fakultet ljubljanske univerze navajamo nekaj podrobnosti v tej zvezi s teh dveh fakultet. Predmet »telesna vzgoja« je obvezen predmet. Študenti ga vpšejo v indeks. Ob zaključku semestra se potrjuje

je redni obisk s podpisom predmetnega predavatelja. Da je predmet overjen, je potrebno študentom sodelovati vsaj na 70 odstotkih vseh vaj v semestru. Tedenko so predpisane enkratne vaje, ki trajajo dve uri. Ocenjevanja iz predmeta ne bo. Uvedena pa bodo testiranja telesne zmogljivosti študentov.

Sportniki in telovadci zveznega in republiškega razreda, ki od ustreznih matičnih organizacij prinesejo potrdila, da vadijo vsaj dvakrat tedensko, so oproščeni obveznega pouka telesne vzgoje na fakul-

teti za tisti semester. Zdravstveno ogroženi študenti so ravno tako oproščeni pouka telesne vzgoje, v kolikor si pridobijo potrdilo, ki ga izda športna ambulanta v Ljubljani.

V obveznem pouku telesne vzgoje prevladuje načelo proste izbire. Študent izbere eno izmed razpisanih vrst telesne dejavnosti. Fakulteta pa seveda razpiše iste dejavnosti, za katere ima pogoje. Študent, ki se ne odloči za nobeno od razpisanih vrst, mora sodelovati pri urah splošne vadbe.

Strojna fakulteta je razpisala v letošnjem letu naslednje vrste telesno-vzgojne dejavnosti: atletika, orodna telovadba, košarka, odbojka, roket in splošna vadba. Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo pa bo po vsej verjetnosti uvedla za vse študente v zimskem semestru samo splošno vadbo, šele v spomladanskem semestru bo študentom omogočila izbiro posameznih panog.

Omenjeni fakulteti sta svetel zgled vsem ostalim fakultetam, kajti samo tako hitro in energično reševanje problema telesne vzgoje na univerzi bo rodilo sadove. V kratkem bosta verjetno tudi fakulteta za elektrotehniko in fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo postavili stalnega visokokvalificiranega strokovnjaka za telesno vzgojo. To bi bil še en korak k zboljšanju skrajne zanemarjenosti stanja telesne vzgoje na univerzi, kot so to ugotovili v lanskem šolskem letu odbor za splošno in upravno vprašanja republiškega izvršnega sveta, Univerzitetni svet in komisija za telesno kulturo in izvenarmadno vzgojo pri univerzitetnem svetu.

Z uvedbo redno organizirane telesne vzgoje na dveh fakultetah je bil storjen odločen korak pri razbijanju začaranega kroga neznanja v naši telesno-vzgojni dejavnosti. Posledica neosveženosti in nepoznavanja vloge telesne kulture pri ljudeh na vodilnih položajih v šolah, podjetjih itd., je pomanjkaj telesne vzgoje v osnovni in srednji šolah, posebno pa še zanemarjenost. Prav na univerzi mora naša generacija, ki bo kmalu vodilna, pridobiti znanje na osnovi medicine, pedagogike, metodike in ostalih znanstvenih ved o potrebnosti in koristnosti telesne vzgoje za zdrava in sposobna sedanja in bodoča pokolenja.

prof. G. Hiti

Športne prireditve v „tednu novincev“

Košarka

Olimpija : Slovan 95:84

V prijateljski košarkarski tekmi, ki sta jo Olimpija in Slovan v okviru »Tedna novincev« odigrala na igrišču Slovana na Kočeljevem, je zmagala Olimpija z rezultatom 95:84 (41:36). Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah: Olimpija: Dermastia, Elset, Lokar, Povž in Strehovec; Slovan: Brišnik, Zelnik, Samaluk, Peterka, Dolinšek, Stražar in Slama.

Tekma je bila v začetku precej izenačena, saj je bil rezultat v 18. minuti prvega polčasa 16:15 v korist Slovana, šele potem je Olimpija prevzela iniciativo in prišla v vodstvo, ki ga ni izpustila več do konca tekme. Nekaj uspešnih potez Elseta in dobrih metov Lokarja od daleč je bilo dovolj, da je Olimpija zaključila prvi polčas z rezultatom 41:36 v svojo korist.

Tudi v drugem polčasu je bila igra precej izenačena, igralci obeh moštev pa so prikazali nekaj lepih potez košarke. V tem drugem delu se je posebno izkazal Dermastia, ki je vneto polnil koš Slovana in ko je že kazalo, da se bo Slovan približal Olimpiji, saj je v osmi minuti bila razlika le dva koša, je prav po njegovi zaslugi Olimpija ponovno povedla za 11 košev. Do tekme se je razlika sicer spreminjala, vendar je po odličnem finišu Olimpija razliko

ponovno povečala in zmagala z rezultatom 95:84.

Odbojka

Ljubljana : Reprezentanca Univerze 3:1

Ekipa zveznega ligaša Ljubljane je v študentskem naselju odigrala prijateljsko tekmo v odbojki z reprezentanco Univerze. Za Ljubljano so igrali: Obersnel, Košir Vlado in Miro, Kržišnik in Breščak. Reprezentanca Univerze je nastopila v postavi: Rozman, Bogdanovič, Kranjc, Rigelnik, Hojnik in Podlogar.

V prvem setu se je ekipa Univerze bolj znašla in je povedla 12:6, toda Ljubljani je uspelo izenačiti na 12:12. V odločilnih trenutkih so študentje zaigrali ponovno zelo dobro in odločili prvi set v svojo korist. V drugem setu pa se je že pokazala večja izkušnost in rutina igralcev zveznega ligaša in študentje se kljub požrtvovalnosti niso mogli resneje upirati in so spet izgubili 15:6. Tudi tretji in četrti set je pripadel Ljubljani, kljub temu, da so se študentje zelo dobro upirali. V igri, ki je prav gotovo zadovoljila sicer zelo majhno število gledalcev, je potrebno posebej pohvaliti v ekipi Univerze Rozmana, Bogdanoviča in Hojnika, pri Ljubljani pa Obersnela, Kržišnika in brata Koširja.

SLOVAN - NOVI ČLAN ZVEZNE LIGE

Prihodnje leto bo poleg Olimpije še eno moštvo skupno z ostalimi najboljšimi jugoslovanskimi košarkarskimi ekipami igralo v zvezni ligi. To je moštvo študentov — Slovan iz Ljubljane. V moštvo igra namreč kar 9 študentov in sicer: Drago PETERKA, študent montanistike (na sliki št. 4), Marjan SLANA, abs. gradbeništva (14), Peter SAMALUK, abs. strojne fakultete (9), Primož BRISNIK, abs. tekstilne kemije (7), Mitja PETERMAN, študent ekonomije (15), Jože ZEVNIK, abs. metalurgije (6), Andrej STREHOVEC, študent VSTK (12), Borut OBLAK, študent ekonomije (11), Mitja STRAZAR, študent pravne fakultete (10). Ostali trije člani moštva so Janez SKERJANC (13), Jože DOLINŠEK (5) in Miro SMOLČIČ (8).

Za kvalifikacijski turnir v Velenju, na katerem se je Slovan skupno z moštvom Splita povsem zasluženo uvrstil v zvezno košarkarsko ligo, je ekipo pripravil trener Stane Urek ob pomoči strok. svetovalca inž. Borisa Kristančiča. Tudi uprava kluba s predsednikom tov. Vlachem na čelu ter občina Moste sta prav gotovo zaslužni za Slovanov uspeh.

Igralci Slovana se zavedajo, da jih na tekmah prve zvezne košarkarske lige čakajo težke tekme z bolj izkušenimi moštvimi. Zato bodo z načrtnimi treningi in pripravami nadaljevali in ne bodo počivali. Vodstvo kluba računa tudi na okrepite moštva, saj je eden od igralcev (Smolčič) odšel v JLA. Tudi s trenerjem so težave, kajti dosedanji trener Stane Urek je na svojem službenem mestu zelo zaposlen in ni dosti verjetno, da bi tudi v prihodnje lahko treniral moštvo s Kočeljevega.

Toda v vodstvu kluba niso črnogledi, kajti začetek je bil dober; zakaj naj bi bil torej konec slab, če se odgovorni funkcionarji kakor tudi igralci danes zavedajo svojih nalog. Moštvo študentov Slovanu z zamudo naše čestitke, vnaprej pa kar največ uspeha v tekmah zvezne lige.

TOMAZ ZAJC

Pisma bralcev

Spoštovani tovariš urednik!

Dovolite mi, da se tudi jaz enkrat oglasim (pismeno). Pisati nameravam prav o tej rubriki, v kateri bodo moje besede obelodanjene in ki je v naših časopisih tako strašno priljubljena.

Jaz se kratko in malo ne strinjam s tem, kar vi objavljate na dotičnem mestu. In tudi s tem ne, da sploh kaj takega objavljate. Zato imam več razlogov.

Predvsem se mi zdi, da pričujete nezanimive in vsakdanje stvari. Kaj pa koga briga, če je fičko LJ... .., na oni cesti poškopril s blatom nov prehodni plašč tovarišici tej in tej. Uvrstite ustrezno opozorilo pred nemarnežem med obvestila, s katerimi obveščate bralce o zapori cest in mostov. Bržčas bo to bolj pomagalo. In sploh, to je danes vsakdanja stvar; to smo že večkrat brali.

Vzemimo dalje vse jezikovne spore, še posebej one o kvaliteti prevodov. Ti spadajo vendar v zbornik znanstvenih jezikovnih razprav, vsaj po svoji obsežnosti. Pa tudi med številnimi skra- ti bi se strokovnjaki lažje znašli. Torej

— za široke množice bralcev — nezanimivo!

V rubriko »Verjemite ali ne...« spadajo ona pisma, kjer se bralci zahvaljujejo poštemu najditelju denarnice ali vifudnemu sprevedniku avtobusa ali šoferju trolejbusa. Take stvari so danes res skoraj neverjetne. Samo črna kronika preberite! Tam je en dan več člankov o zmikavtih kot zahval poštenjakom skozi ves teden.

Sploh pa menim, da je stvar s temi pismi protipostavna. Naši vrli občani imajo, če se ne motim, pravico do prošnje in pritožbe. Gotovo pa vem, da nimajo pravice kričati v puščavi. To namreč počenjajo zdaj v tej rubriki, kadar primejo za pero bralci, ki so tudi potrošniki. No, in v tej puščavi, kjer vpijejo bralci-potrošniki, so tudi druga živa bitja. To so karavane velblodov, ki

gredo mimo, čeprav psi lajajo. In tudi noji so v tej puščavi. Vem, da si tov. urednik, mnogokrat žrtve takih ljudi, ki hočejo za vsako ceno videti svoje ime v časopisu in napišejo pismo in ti ga objaviš. Pa naj bo tisto, o čemer pišejo, še tako malo vredno. Toda vedno ni tako, včasih gre tudi za važnejše reči. Takrat pa, roko na srce, tov. urednik, imaš tudi ti malo masla na glavi — ali če te postavim z drugimi vred v puščavo, vtakneš, tov. noj, glavo v pesek. Prejmeš takole pisemce, lepo ga z nožicem odpreš, prebereš, ročno stopiš do telefona ali pa se celo osebno potrudiš k tozadevni osebi ali podjetju ali kar pač že je. Dobiš lepo izjavo, daš jo vliči v svinec in že drugi dan se blešči tiskarsko črnilo na belem papirju. Ti si svoje opravil, ti, noj z imenom Pilat. Umiješ si roke. Bralac razgrne list, vidi svojo revo natisnjeno in že mu je odleglo. Nič hudega, če pripis oziroma odgovor ni kaj prida razveseljuje.

Poleg tega mi pa tudi tista pisma niso všeč, pri katerih ne daste zaslužiti niti pošti. (Tista pisma mislim, ki nastajajo kar v domači hiši. Več kot slučajno je, da je med njimi precej takih, kjer je »lastna hvala, cena mala«.

Torej, da ponovim: ven s takimi pismi bralcev.

BONIFACIJ M.

SELITEV V POLINEZIJO — ZARADI POZABLJIVEGA ANALITIKA: Centralni odbor Zveze študentov Jugoslavije je v neki svoji analizi ugotovil, da znašajo študentovi minimalni življenjski stroški 13.400 dinarjev mesečno. Sestavljalec te »analize« je povsem pozabil na stroške za obleko in obutev, zato predlagamo temu ustrezno rešitev. Namreč, da se jugoslovanski študentje še pred pričetkom zime kolektivno preselijo na Tihomorske otoke ali pa kar naravnost v raj, kjer bi podnebje bolj ustrezalo njihovi materialni preskrbljenosti.

STVARNA IN »STROKOVNA« DISKUSIJA MARIBORSKEGA PREDSTAVNIKA: Na nedavnem plenumu CO ZSJ je ta tovariš povedal, da ne bo nič povedal, ker so vse, kar je mislil sam povedati, povedali že drugi govorniki. Obenem je menil (bilo je točno poldne), da imajo prisotni pa tudi on sam, verjetno že zelo prazne želodce in je predlagal, da bi bilo najbolje sejo iz tega razloga kar zaključiti. Člani odbora so nedvoumno predlog taktno ignorirali in sejo netaktno zavlekli do druge ure popoldne. Mariborski predstavnik pa je dokazal, da resnično občuti probleme, o katerih je plenum razpravljal (materialna vprašanja) in pa, da se je popolnoma vživel v svojo vlogo predsednika socialno-ekonomske komisije.

»UPRAVICENI PROSILEC«: Na Univerzitetnem odboru smo zvedeli, da je član socialno-ekonomske komisije videl na hodniku v hiši na Poljanski 6 igrati karte — baje celo za denarce — svojega klienta — prosilca za subvencijo. Ker se v igranje briškole (ali kar so pač že igrali) ne spoznamo, ne vemo, če je oni potreboval denarno pomoč prav za poravnavo častnih, kartaških dolgov.

REKLI SO:
...kapaciteta kuhinje v Naselju je 2000 obrokov;
...rekord menze znaša 1.600 obrokov;
...režija je ob neizrabljeni zmogljivosti velika in hrana zato dražja kot je potrebno;
...hrana se bo podražila;
...cena prehrane se bo približala stroškom prehrane drugod v mestu;
...kapaciteta kuhinje v Naselju je 2000 obrokov.

Problem francoščine

Potem sva prišla na vrh. Oh, kako čudovit razgled se je odprl pogumnim očem!

Moj sobesednik je bil navdušen nad mojim obvladanjem jezika. Potem pa me je le vprašal, kdo je bil tisti, ki se je z menoj vred povzpela na Mont Blanc.

Pred kratkim smo jemali lekcijo: Cesta pripoveduje. Marjetka jo je morala povedati s svojimi besedami:

»Tukaj sem že od nekdanih časov. Za časa Rimljanov sem bila zelo v uporabi.

V novi Jugoslaviji so me razširili. In tudi asfaltirali. Zdaj nimam več nobene luknje.«

Za šolsko nalogo smo pisali: »Bichonne, uboga psička Brisquetovih. (Brisquet pripoveduje.)« Jaz sem napisal:

»V nekem gozdu v Lyonu je živel ubog drvar. Imenoval se je Brisquet. Imel je tudi ženo. Imenovala se je Brisquette. Imela sta dva ljubka otroka. Ljubeček deček je imel rjave lase. Ime mu je bilo Biscotin. Deklica je bila plavalaska. Imenovala se je Biscotinne. Imeli so tudi psička. Imenoval se je Bichonne, ker je bila psička.«

Tako jaz. Moj prijatelj Andrej pa se je zmotil, napisal je: »Bichonne pripoveduje,« se vživel v novo situacijo in napisal:

— »O, bog,« je zakričala gospa Brisquette, »kje so torej moji otroci? Oh, kakšna nesreča, da bi jih izgubili!«

Jaz pa sem stekla v gozd, ki je bil prekrit z belim snegom. Dolgo sem tekla. Zagledala sem pod visoko smreko, katere vrh je bil čisto pokrit s snegom, Biscotina in Biscotinno. Tedaj pa je prišel iz gozda velik volk, čisto črn. Nisem pustila, da bi pojedel otroke. Volk se je boril z menoj, toda oče Brisquet me je zaščitil. Ker ni našel otrok, so se mu v očeh bleščale solze. Težko ranjena sem padla v sneg. Ko je prišel, je s sekiró ubil volka. Rekel je: »Oh, uboga Bichonne.« Vsi so jokali, pa ni nič pomagalo. Jaz sem umrla.

To humoresko sem v izvirniku napisal v francoščini in sem jo šele potem prevedel v slovenščino. Zato je približno taka, kot moje znanje francoščine. In ker je slaba, moram za njo posebej napisati tudi moralo, ki jo humoreska izraža, ker drugače je nihče ne bi razumel (in tudi ne tiskal).

Poleg tega je obdelovanje šolskih knjig in ubogih dijakov sila drobnjarski posel. Zaradi teh dveh dejstev dodajam še moralo, ki se glasi: »Če ne znaš govoriti pametno, govori vsaj neumno. Glavno, da je po francosko.«

Franček Rudolf

KAZIPOT ZA BRUCE

FIGOVEC
EVROPA
RIO
KOLODVORSKA

Danes pojdemo na zadnjo skupno pot, preden boste zdrknili sami na trnjevo pot — z alkoholom ali drugo nesnago — zabeljenega polnočnega življenja slovenske metropole. Zal, vas lahko le huda bolezen duha ali telesa odvrne od tega, da vsaj za semester ali dva izgubite krmilo svoje usode iz rok. Nekaterim bi bilo že to dovolj.

Rio pomeni v jeziku Spancev reko. V jeziku Ljubljancov in drugih prebivalcev Ljubljane pa pomeni še vse kaj drugega. Kot restavracija bržčas ne velja dosti. Glavni dar pomenita ples in pa non-stop, saj so vam tam voljni postreči s pijačo vsak čas dneva in noči, le od štirih do šestih zjutraj poribajo in pometejo pijance na hladno, oziroma iz lokala ven.

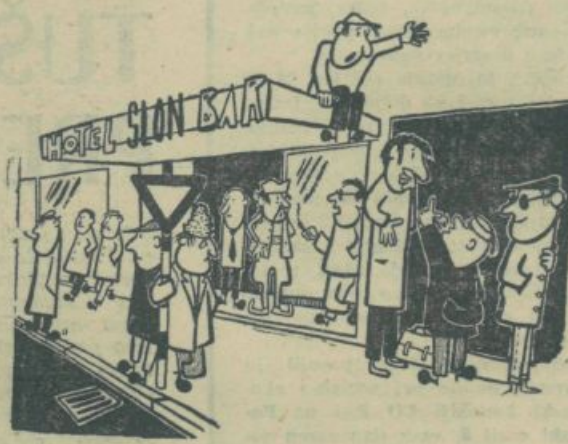
Gotovo se ne ukvarjate preveč radi z obvezno telesno vzgojo. Zato pa tem rajši plešete. Rio vas priča. Krasen orkester, še boljši pevec. Kaj pevec, poliglott! Poleg domačih in jugoslovanskih pesmi vam zapoje še v nemščini, italijansko, angleščino, včasih se pa spravi tudi na španščino in francoščino. K sreči lahko študirate in izpopolnjujete znanje tujih jezikov že kar na univerzi, sicer bi morali po instrukcije k njemu, da bi zvedeli, kako se v tujih jezikih ne prepeva.

Niti plesati vam ni prav treba znati, saj imajo za korajžo onstran točilne mlize pljače vseh vrst, na plesišču pa veliko gnečo, tako da se ni bati, da bi kakšen korak pogrešili. Le na čevlje soplesalcev pazite, ker so takoj hude krvi in vam lahko v bližnjih parkih in vrtovih pokažejo zobe (vaše lastne namreč, v travi). No, vsake morije je enkrat konec. Le-te v Rio ob pol dvanajstih. Potem vam ostane na voljo odhod v enega od barov ali pa domov.

Ob tem le kratka pripomba: Ena od redkih pravic, ki je študentom tudi še danes ostala — z ozirom na prostovoljnost udeležbe namreč — je pravica udeleževati se samovoljno pohajanja po gostilnah, kavarnah in barih. Pri tem nič ni obvezno.

V zadnji številki smo vam pokazali, kaj se dogaja v baru. Oglejmo si torej še zadnjo, res javno institucijo, ki je še danes eden od važnejših faktorjev pri vprašanju prehrane ljubljanskih študentov. To je Kolodvorska restavracija. Nekaj bistvenih podatkov: odprta je od četrte ure zjutraj do poldruge ure, prav tako zjutraj. Skoraj ves dan. Za vas pride predvsem v poštev od četrte ure do tridevrt na osem, ko se morate odpraviti na predavanje. To je obvezno. Večletne analize so pokazale, da se obisk študentov v tej restavraciji bistveno ni zmanjšal, kljub temu, da so cene urno hitele k nebu že ob najmanjšem namigu; da so potrošniki voljni privoliti v posilstvo s strani naše trgovske ali katere druge mreže. Kolodvorska restavracija ima tudi pomembno vlogo pri zdravstvenem varstvu študentov. Prenekateri je šele na pragu tega zadnjega pribežališča ozdravel od prevelike žeje in brž stekel v park pred postajo ter se kasneje z novimi močmi spravil nad zdravilni golaž z vampi in steklenko piva.

Marsikomu z dežele ne bodo všeč doslej omenjeni mestni lokali. Domotožja črv bo terjal od njega domačega, prijetnega okolja. Tega, vsaj v ljubljanskih gostilnah, ne boste več našli, saj to so mestne gostilne. V te-teh pa že vedo, kaj je turizem. Včasih je bilo lepo poiskati si prijetno, extra sobico seveda, kjer ste rekli dve, tri močne in zavili kakšno domačo. Zdaj pa tega ni več. Posluha nimajo za te stvari. Na vratih je zapisano: Petje prepovedano itd., tako da je le malokaj še dovoljeno početi.

Skupnih klubskih prostorov ljubljanski študentje nimajo. Imajo jih le neki izbranci, n. pr. kulturniki pri Akademiku. Zatorej ostane vam, dragi bruci, prijetna dolžnost, da sami poskrbite za svoje izvenšolsko življenje. V kino boste najbrž znali sami. V Ljubljani imamo dve matineji: v Unionu in v Mladinskem kinu, ki pa je precej od rok, pa tudi tamošnji filmi nam, akademskim občanom, niso preveč pogodu. Ljubljana ima tudi dramsko in operno hišo. V prvo zahajajo tudi študentje s popustom, v drugo pa baje le snobi, ki so se prikradli med nas in študentke.

V prostem času brčkone ne želite poslušati žalostnih pesmi, zatorej se s prijatelji pogovarjate nekeje v mestu. Najdite si svoje stalno omizje ali drug zbirni prostor, da vas ne bodo znanci iskali po celem mestu ali celo na fakulteti. Veste, zelo nerodno je hoditi na fakulteto zato, da poveš prijatelju svoje mnenje o zadnjem porazu Maribora ali čudnih točkah iz Tuzle. Poišči-te si torej svoj prostor pod soncem, oziroma pod neonskimi in drugačnimi lučmi ljubljanskih ulic.

Dragi bruci, mnogo sreče. Upoštevajte pravila in ne pozabite: Prednosti nimate!

Konferenca Zveze študentov

Centralni odbor ZSJ je na svoji plenarni seji 18. oktobra, ki je bila posvečena predvsem vprašanju materialnega položaja študentov, sklenil tudi, da bo VI. konferenca ZSJ 22., 23. in 24. januarja v Novem Sadu. Konferenco bo sestavljalo 320 delegatov, ki jih bodo izvolile univerzitetne skupščine.

Obenem je plenum razrešil Novaka Pribeviča dolžnosti predsednika Centralnega odbora in izvolil na njegovo mesto Sašo Mikića, člana CK ZMJ in bivšega predsednika UO ZSJ v Novem Sadu.

Praznik študentov medicine

SARAJEVO: Študentje medicine so v preteklem tednu zaključili praznovanje Tedna novincev. V enem tednu so novinci postali člani Zveze študentov, dosedanja funkcionarji organizacije pa so jih seznanili z delom in problematiko študentske organizacije na sarajevski univerzi.

V času praznovanja so organizatorji priredili tudi več kulturnih, športnih in družabnih prireditev. Zadnji dan so starejši študentje in novinci odšli na izlet na Trebevič, še prej pa so prisostvovali promociji skupine zdravnikov, ki je bila zanje vspodbuda k sicer časovno nekoliko odmaknjenemu cilju.

O študentih medicine ljubljanske univerze ob priliki Tedna novincev nimamo kaj poročati.

Elektrotehniki po tujini

Po končanih predavanjih v juniju so se na fakulteti za elektrotehniko že zaključile priprave za strokovno ekskurzijo študentov po nekaterih deželah zapadne Evrope. Ekskurzije v svetovnoznane tovarne elektrotehničnega materiala in naprav so na ljubljanski fakulteti že tradicija, saj pomenijo absolventom velik prispevek k izobrazbi na strokovnem področju, hkrati pa jim odprejo široke perspektive.

Ekskurzije so tudi letos organizirali na obeh oddelkih elektrotehnične fakultete: na šibki in jakem toku. Z oddelka za šibki tok je odšlo na pot 26 slušateljev, z jakega toka pa trideset.

Absolventi oddelka za jaki tok so obiskali v Zah. Nemčiji podjetja Siemens, AEG, Bosch, Tovarno avtomobilov Mercedes, Nemški tehnični muzej v Münchnu, razdelilno transformatorsko postajo Hohe-neck, v Franciji pa so si med drugimi ogledali EDF (podjetje za razdeljevanje električne energije), Laboratories Centrales

v Parizu, Marlin Gerlin v Grenoblu, v Italiji pa so si ogledali v Genovi veliko podjetje Ansaldo.

Pot po zapadnih državah jih je vodila tudi po drugih manjših podjetjih, ki se povezujejo z elektrotehnično stroko, trajala pa je mesec dni.

Stroški te, sicer zelo uspele ekskurzije, ki ji letos ne moremo prav ničesar očitati, se dva milijona dinarjev. Vsak študent je moral prispevati 35.000 dinarjev.

Kot pripovedujejo, so oboji — z oddelka za šibki in z jakim tokom — imeli na cestah neljube, toda vesele dogodivščine. Tako se je avtobusu nekega ljubljanskega podjetja, ki je vozil študente oddelka za šibki tok, v nekem predmestju odlomilo kolo, njihovi kolegi pa so morali na poti na Grossglockner več ur čakati, da je pripeljal iz Ljubljane nov avtobus, ker stari ni bil več sposoben za vožnjo: polomil se mu je menjalnik.

Honorarne zaposlitve pri nas

Mnogi študentje naše univerze se zaposlujejo pri raznih podjetjih in si tako prislužijo prav lepe denarje. Lani je bil npr. pri blagajni honorarnih zaposlitev nekemu izplačan znesek okrog 400 tisoč dinarjev, povprečje izplačil pa se giblje med 30 do 40 tisočaki na študenta.

Blagajna samopomoči in honorarnih zaposlitev je v lanskem letu do junija prejela in izplačala 147 milijonov dinarjev, same honorarne zaposlitve pa so od junija pa preko počitnic navrgle 55 milijonov 80 tisoč dinarjev. Ta vsota je presenetljiva, če vemo, da je blagajna honorarnih zaposlitev v celotnem lanskem letu dosegla komaj 80 milijonov, sedanje zaposlovanje študentov pa kaže, da bo ta vsota zlahka presežena do konca leta.

Študentje se blagajne honorarnih zaposlitev poslužujejo predvsem zato, ker velja zanje nižji prometni davek, vendar pa je študentska organizacija izdelala načrt za progresivno obdavčenje osebnih dohodkov, ki se tudi že praktično uveljavlja.

Na avtobusni postaji

BEograd: Na avtobusni postaji v Beogradu se je neki študent hvalil svojemu kolegu:

»Šel sem k svojemu prijatelju, ki je zdravnik in mu rekel: »Napiši mi potrdilo, da sem na trenutke razdražljiv in neumen!« S tem potrdilom sem šel v študentski dom in dodelili so mi sobo, kjer sem prav sam in me nihče ne moti...«

Vir, ki nam to poroča, ne omenja, kateri dom je imel študent z avtobusne postaje v mislih. Gotovo pa je, da je bil v tej zadevi res nekdo neumen...

pisma uredništvu

MRZEL TUŠ — PREPOVED

Ze od nekdaj smo tesno povezani s spomini na tiste čase, ko smo z negotovimi koraki in plašnimi pogledi stopali v prvi stik s študentskim življenjem. Bili smo bruci, samo enkrat in toliko časa, dokler niso prišli novi. No, res je, da še ni bilo tedna novincev, bila pa so brucovanja: izvirna in duhovita, mogoče tudi pusta in neokusna, bila pa so brez dvoma doživetja zase.

S pripravami na tradicionalno brucovanje gradbenikov in farmacevtov smo bili že v polnem teku. Hoteli smo narediti nekaj kvalitetnega. Preskrbeli smo si napovedovalca, humorista, pevko, godbo, rezervirali dvorano... Ne, te pa nismo rezervirali, ker bi jo mogli le, če bi imeli dovoljenje UO ZSJ. Tega nam niso hoteli izdati z utemeljitvijo, da brucovanje v taki obliki kot do zdaj ne bo več.

Torej, z javnimi brucovanji je za enkrat konec. Novica deluje kot mrzel tuš.

Pojasnili so nam, da je bilo to sklenjeno na seminarju ZSJ v Ankaranu. V sklepih seminarja pa ni tega nikjer. Sicer pa, kolikor mi je znano, na seminarju predlog o prepovedi brucovanj ni bil v širši razpravi, pač pa je bilo samo omenjeno, da brucovanje v taki obliki kot doslej, ne bo več.

ŠOPEK ZA...

Mileno in Stevana

V soboto, 19. oktobra, smo študentski par pričakali pred magistratom že sorazmerno zgodaj. Ob osmih. Zdelo se nam je, kot da vsi ti zgodnji pari hladne jesenske megle ne čutijo. Vzdušje, ki ga ob sebi ustvarjajo, je toplo, prirčno.

— MILENA MIHELIC, germanistka, četrti letnik, in STEVAN DEVIĆ, absolvent elektrotehnike, sta se nam predstavila.

— Kaj mislita, kaj bodo porekli kolegi, ko bodo zvedeli za vajino poroko?

— Nič posebnega, to so že vsi pričakovali.

— In študij?

— Se kar gre...

— Zdaj zdaj se bo začela sezona brucovanj. Kaj mislita o študentski zabavi?

— Brucovanja so v zadnjem času izgubila precej svoje kvalitete.

— Sta se morala zakonu na ljubo kot študenta do zdaj že čerui odpovedati?

— Ne misliva se ničemu odpovedati...

— Lahko zaupate našim bralcem vsaj del svojih načrtov za medene tedne?

— Verjetno bova kar študirala..., je malce v zadregi izjavila nevesta.

— Kako sta rešila stanovanjski problem?

— Se kar dobro. Imava garsonjero.

— Bereta Tribuno? Kaj bi nam svetovala za izboljšavo lista?

— Bereva. Zadovoljna sva s tako, kakršna je...

Nasmejana sta še sprejela šopek našega uredništva, mi pa smo jima zaželeli veliko sreče na skupni življenjski poti.

—jp—

Podeljevanje posojil in subvencij

Posojila in subvencije bomo letos podeljevali na sledeč način:

Prosilci, ki nimajo več kot 10.000 dinarjev (če so brez enega roditelja do 11.000, brez obeh do 12.000 dinarjev) mesečnih dohodkov, so upravičeni do subvencije v višini razlike svojih dohodkov do zgoraj navedene vsote, vendar lahko dobijo največ 6000 dinarjev subvencije.

Prosilci, ki nimajo več kot 20.000 dinarjev mesečnih dohodkov, imajo pravico do posojila v višini razlike svojih dohodkov do zgoraj omenjene vsote, vendar lahko dobijo največ 15.000 dinarjev posojila mesečno.

Posojilo se začne vračati 2 leti po nastopu službe; študentje z zadostnim uspehom vračajo 60%, z dobrim uspehom 50%, s prav dobrim 40%, in z odličnim uspehom 20% izposojene vsote.

Vsa pojasnila glede posojil in subvencij dobite pri socialno ekonomski komisiji UO ZSJ na Poljanski cesti 6, vsak dan razen sobote od 12. do 14. ure.

SOCIALNO EKONOMSKA
KOMISIJA PRI UO ZSJ

Zveza ŠOLT bo organizirala za študente ljubljanskih visokih, višjih šol in akademij varilski tečaj, ki bo trajal od 5. do 6. novembra.

Informacije dobite na Oddelku za montanistiko, Aškerčeva 20, vsak petek od 12. do 13. ure in ponedeljek od 12.30 do 13. ure.

tribuna

Tribuna — list slovenskih študentov — Izdaja Univerzitetni odbor ZSJ — Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Drago Mirošič — Odgovorni urednik Peter Jambrek. — Uredništvo in uprava Tribune: Poljanska 6/II — Telefon 30-123. Tekoči račun 600-14-608-72 — Letna naročnina 400 dinarjev — posamezni izvod 20 dinarjev — Rokopisov in fotografij ne vračamo. Tiska Časopisno podjetje »Delo«, Ljubljana, Tomšičeva 1, telefon 23-522. Poština plačana v gotovini.